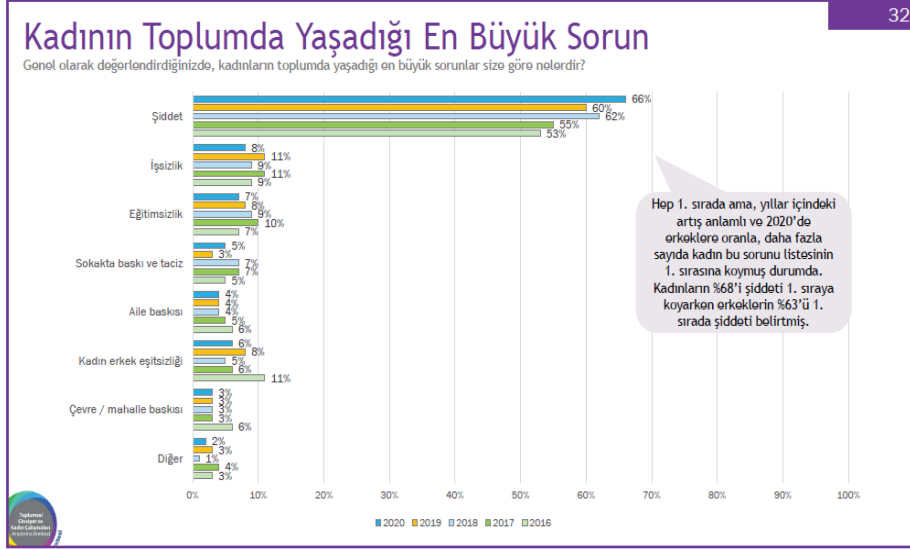

Diğer yandan toplumda milliyetçiliğin yükseldiği, kürtaj konusunda olumsuz görüşün arttığı, akşam saatlerinden sonra sokakların hem kadınlar hem erkekler tarafından güvensiz olarak görüldüğü, eşitlik görüşünün her iki cins arasında da giderek güç kazandığı ama kadınların daha eşitlikçi olduğu sonuçları öne çıkmaktadır.

KÜRESEL CİNSİYET AYRIMCILIĞI ENDEKSİ 2021

Global Gender Gap Index 2021

• Dünya Ekonomik Forumu tarafından hazırlanan endekste bu yıl Türkiye 156 ülke arasında 133. sırada (2007 'de 128'de 121.). İlk üç sırayı ise; İzlanda, Finlandiya, Norveç alıyor.

- Ekonomiye katılım ve fırsat eşitliği açısından 140.
- İşgücüne katılımında 137.
- Eğitime Erişim/Katılımda 101.
- Siyasi/Politik yetkilendirme/güçlendirmede 114.
- Sağlıklı ve sağ kalma (sağlıklı ömür) alanında 105. sıradayız.

NOT: Küresel cinsiyet ayrımcılığı endeksi; ekonomiye katılım ve fırsat eşitliği, sağlanan eğitim imkanı, siyasi güç ve sağlıklı yaşam sürme gibi kriterler dikkate alınarak şekillendiriliyor.

• Pandemiden önceki son raporda kadınların erkeklerle eşit haklara sahip olması için en az 100 yıl, erkeklerle eşit ücrete sahip olması için ise 257 yıl geçmesi gerektiği belirtiliyordu.

• Bu yıl ise pandeminin de etkisi ile uçurum büyümüş ve cinsiyetler arası uçurumun küresel ölçekte tamamen kapatılması ancak 135,6 yılda mümkün görünüyor.

TABLE 1.1 The Global Gender Gap Index 2021

Rank	Country	Score		Rank change		Score change	
		0-1	2020	2020	2020	2006	
1	Iceland	0.992	0.992	-	+0.016	-0.111	
2	Finland	0.981	0.981	1	+0.029	+0.065	
3	Norway	0.949	0.949	-1	+0.007	+0.050	
4	New Zealand	0.940	0.940	2	+0.041	-0.089	
5	Sweden	0.923	0.923	-1	+0.003	-0.009	
6	Namibia	0.909	0.909	6	+0.000	-0.195	
7	Ireland	0.905	0.905	2			0.638 0.638 13 -0.038 n/a
8	Lithuania	0.894	0.894	25			0.637 0.637 8 +0.030 +0.052
9	Ireland	0.890	0.890	-2			0.636 0.636 -8 -0.001 n/a
10	Switzerland	0.798	0.798	8			0.633 0.633 -4 -0.001 +0.031
11	Denmark	0.788	0.788	8			0.632 0.632 -4 +0.003 +0.043
12	Denmark	0.782	0.782	5			0.629 0.629 n/a n/a n/a
13	Trinidad and Tobago	0.764	0.764	17			0.627 0.627 -11 -0.008 +0.016
14	Guatemala	0.755	0.755	17			0.625 0.625 -28 -0.047 +0.024
15	Guatemala	0.755	0.755	17			0.625 0.625 -15 -0.013 n/a
16	Guatemala	0.755	0.755	17			0.624 0.624 -7 -0.005 n/a
17	Guatemala	0.755	0.755	17			0.621 0.621 -21 -0.029 -0.013
18	Guatemala	0.755	0.755	17			0.612 0.612 -1 +0.008 +0.030
19	Guatemala	0.755	0.755	17			0.608 0.608 -11 -0.005 n/a
20	Guatemala	0.755	0.755	17			0.606 0.606 -5 -0.008 +0.022
21	Guatemala	0.755	0.755	17			0.603 0.603 -1 -0.003 +0.019
22	Guatemala	0.755	0.755	17			0.593 0.593 -1 -0.003 +0.028
23	Guatemala	0.755	0.755	17			0.591 0.591 -10 -0.030 -0.009
24	Guatemala	0.755	0.755	17			0.582 0.582 -2 -0.002 +0.002
25	Guatemala	0.755	0.755	17			0.575 0.575 -2 -0.002 n/a
26	Guatemala	0.755	0.755	17			0.568 0.568 -2 -0.001 n/a
27	Guatemala	0.755	0.755	17			0.556 0.556 -2 -0.007 +0.013
28	Guatemala	0.755	0.755	17			0.535 0.535 -2 -0.005 n/a
29	Guatemala	0.755	0.755	17			0.492 0.492 -2 -0.002 +0.032
30	Guatemala	0.755	0.755	17			0.444 0.444 n/a n/a n/a

PEKİ, YA SANAT?

Böylesi bir alanda ayrımcılık yok mudur? Fırsatlar eşit midir? Geçmişte kadınların eserleri basılmaz/okunmaz ya da alıcı bulamaması nedeniyle eşlerinin adıyla romanlarını yayımlayan yazarları, resimlerini sergileyen ressamaları zaman içinde yavaş yavaş öğrenmedik mi? Hayatları filmlere, romanlara konu olmadı mı? Kendine özgü yaşamları erkek sanatçılar için dahilikten diye onay alırken, kadın sanatçılar marjinalikten, delilikten ve tabii ahlaksızlıktan diye mahkum edilip eserleri görmezden gelinip hayatları zorlaştırılmadı mı? Kadınların ilgi alanlarına, yeteneklerine dair kendilerine alan açmaları, zaman ayırmaları ne yazık ki her zaman çok daha güçtür.

Sinemada ve tiyatrodada ise senaryolar erkek kahramanlar üzerine kurulur. Kadın oyuncu yaşlanınca, ki bu yaşlanma çok erkendir, hemen ikincil rollere atılır ya da rafa kalkar. Erkek oyuncunun ise yaşı olmaz vs. vs. Kadın oyuncu güzelliğiyle anılır, fiziksel özellikleri yeteneğinin önündedir. Aldığı rolleri yeteneğinden başka nedenlerle aldığı göndermelerıyla gölgelenir. Bir gün sinema dünyası “me too” hareketiyle sarsılır ve tacizciler ifşa oldukça hareket büyür, yayılır. Taciz her alanı sarıp sarmalamıştır. Güç sahipleri bu gücü her alanda ve her şekliyle kullanmıştır.

Genelde sanatın ve edebiyatın cinsiyetinin olmadığı savunulur. Üstelik bu tezin en hararetli savunucuları bazen kadınlardır. Kadın yazarların “Ben kadın yazar değilim; kadın olarak değil, insan olarak yazıyorum” dediğini sıklıkla duyarız. Oysa şimdiye dek herhangi bir erkek yazarın “Ben erkek olarak değil, insan olarak yazıyorum” dediğini duymadık.

Çünkü yaşadığımız toplumda erkek, zaten insanlığın temsilcisidir ve bunu ayrıca belirtmesine gerek yoktur. “İnsan” deyince otomatik olarak erkek anlaşılır ve kadın “insan” soyutlamasının dışında kalır. “Kadın yazar” kavramının ortaya çıkma nedeni budur.

“Hiç kimse okurken ya da yazarken kendisini var olan toplumsal koşulların dışına taşıyamıyor.”

“Oysa biyolojik olmaktan çok kültürel olarak üretilen cinsiyet kimliği, kişinin var oluşunu ve bu arada yaratım sürecini ve yazma edimi ile olan ilişkisini, tıpkı şu ya da bu sınıftan olması gibi etkiliyor. Cinsiyetin keskin bıçağıyla bölünmüş bu toplumda kadın ya da erkek olarak yaşamak birbirinden çok farklı deneyimler ve farklılık, istesek de istemesek de, fark yaratıyor.” (Prof. Dr. Fatmagül Berktaş Kadın Eserleri Kütüphanesi ile Yeditepe Üniversitesi’nin düzenlediği “Kadın Hayatlarını Yaz-

mak/“Writing Women’s Lives” başlıklı uluslararası sempozyumda 19 Nisan 2014’de yaptığı açılış konuşmasından.)

HER ŞEYE RAĞMEN DÜŞÜNCELERİNDEN VE SANATINDAN VAZGEÇMEYEN KADINLARA İKİ ÖRNEK

1. Franca Rame

(18 Temmuz 1928 - 9 Mayıs 2013)

Rame, 1973’te faşistler tarafından kaçırıldı ve tecavüze uğradı. 10 sene sonra bu yaşadıklarını Lo Stupro (Tecavüz) adlı oyununda sergiledi.

Muhafif ve özgürlükçü kişiliği, feminist ve siyasi tiyatro oyunları ile tanınıyor. Kocasını Dario Fo ile birlikte birçok ünlü oyuna imza atmıştır. Rame, Soccorso Rosso adlı örgütle birlikte siyasi mahkumların ailelerine yardım etmek için çalıştı. 2006’da İtalya Parlamentosu’na seçilmiş, iki sene sonra meclisin duyguları donduran bir kutuya benzediğini söyleyerek istifa etmişti.

1994 Sıpryo Dergisi: Erkekler için monologlar yazmayı düşündün mü?

1994 Sıpryo Dergisi: Erkekler için monologlar yazmayı düşündün mü?

FRANCA RAME: ...Kim bilir belki ileride erkekler için de bir şeyler yazarım. Aktörler bekleyebilir diye düşünüyorum. Çağlar boyu kadınlar sahneye adım bile atmamışlar. Aktör beylerin durumu ise tam tersi olmuş. Hesapları biraz denkleştirmek gerekiyor. Şimdilik ‘Kadın Monologları’ bana yetiyor.” (Kaynak; Kadın Monologları Franca Rame - Dario Fo)

2. Magdalena Carmen Frida Kahlo Calderon

(6 Temmuz 1907 - 13 Temmuz 1954), Meksikalı ressam, devrimci, aşık ve feminist bir kadın.

Kendi gerçekliğini tuvale yansıttığını söyleyen Frida; kadınlık, doğum, kürtaj, cinsiyet rolleri ve daha nice sorunu cesaretle ve kendine has üslubuyla resmetmiştir. Bu açıdan baktığımızda Frida'nın yaptığı Cixous'un önerdiği dişil yazından çok da farklı değildi. Nasıl bir yazar kelimeleri bir araya getirerek sorunsalını kağıt üzerine dökerse; Frida da boyayı, fırçayı, tuvali ve renkleri araç edinmişti kendine. Resmettiği her bir Frida

bir şekilde acı çekmekte olan bir kadındı. Patriyarkal bir toplumda yaşayan, sadakatsiz bir eşe sahip, ciddi sağlık problemleri yaşamış, anne olmak istemiş ve olamamış bir kadının resmettikleri birçok kadının anlatamadıklarıydı. Her kadın gibi kurbanıydı toplumun, öteki idi. Ama köşesine çekilip acılarının öylece geçmesini beklemedi. Kendisi ile yüzleşirken aslında kadınlığı ile de yüzleşiyordu her fırçayla. Kahlo için şöyle demişti bir eleştirmen: “Bu olağandışı insanın yaşamını ve eserlerini birbirinden ayırmak imkansızdır. Resimleri onun biyografisi.” (Sultan Komut- İstanbul - BİA Haber Merkezi 13 Temmuz 2013)

TARİH VE CİNSİYET

Tarih kadınları pek sevmiyor... İlk kadın sendikacıyı ya da ilk kadın derneğini ya da ilk kadın dergisini biliyor muyuz? Toplumsal hafıza bile cinsiyetçi mi? Kahramanlıklar hep erkeklerin, zaferler de öyle, statü de, siyaset de, sanat da... Liderlik, şeflik, önderlik kadına hep mi fazla gelir?

- Kadınların tarihi yok mudur? Kadınlar tarihte yok mudur? Tarihi kim yazdı?
- Osmanlı'dan cumhuriyet'e ve günümüze neler oldu? Kaç kişi biliyor?
- Kadına her şey hazır mı sunuldu?
- Ve hazırda dağ dayanmadı mı?
- Peki, bu kadınlar hala nasıl dayanıyor?

- Tarihsel süreç, toplumsal ve kültürel süreçler
- Ahlak? Din? Aile? Sistem? Baskı? Erk?
- Sınıflar? Cinsiyet/sex? Toplumsal cinsiyet/gender?

Kadınların geçmişteki bilinmezliklerinde, belgelere yeterince kaydedilmemeleri olumsuz yönde etki yapmıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi bizde de sadece tarih kitaplarında değil, resmi kayıtlarda da kadınlara ilişkin bilgiler son derece kısıtlıdır. Kadınlar sadece unutturulmakla kalmamışlar, insanlar olarak bahsedilen kavramın tek bir cinsi, erkekleri kapsadığı belirtilmeden, erkek cinsindeki insanlığın özel bir tipi olarak algılanmışlar ve erkeklerin tarihi de genel tarih olarak tanımlanmıştır.

Örneğin kadınların seçme-seçilme hakkı olmamasına rağmen, Osmanlı'daki 1908'de yapılan seçimler için 1908 Genel Seçimleri ibaresi kullanılabilmektedir.

İnsanlığın sadece bir yarısını algılayan, o yarıyı da erkekler olarak değil de cinsiyetsiz yaratıklar olarak algılayan bu tür histografik yöntemler sadece eksik değil, aynı zamanda geniş bir evrenselliğe yol açmıştır.

İstatistiklerde kadın ihmal edilmiş, sadece erkeğe ilişkin bilgiler yer almıştır. Örneğin Osmanlı'da kadınlar genel nüfus sayımına girmeleri için 1882 tarihini beklemek zorunda kalmışlardır.

Ülkemizde kadın hareketi 1870'lerde başlar:

“Söz söyleme hakkı, eğitim hakkı, çalışma hakkı ve aile içinde saygın bir yer edinme hakkı -poligaminin ilgası, tek taraflı bir erkek hakkı olan boşanmanın kısıtlanması için mücadeleye başladılar. Kendi adlarıyla risale ve romanlar yazdılar, gazetelere okur mektupları gönderdiler, kendi dergilerini çıkardılar, erkeklerle polemiklere giriştiler, dernekler kurdular. Tanzimat bağlamında devlet katında yapılan reformları savunsalar da, dönemin reformcu erkekleri kadın hakları konusunda tutucuydu. Osmanlı değerlerini kadınlar üzerinden muhafaza etmeye çalışıyorlardı. Kadınlar, kendi adlarına konuşarak bu tavrı çok ciddi olarak eleştirdiler.” (Kaynak; Bu ifade birkaç akademik tez, birkaç makale, açılış konuşması vb. doküman içinde yer alıyor.)

“Yirminci Asırda Kadınlar” 1913’te yayınlanan Mektep Müzesi Dergisi

“Her yerde kadınların uyanıp ilerlemeleri başka hareketler gibi yavaş ve zincirleme bir hareket olmuştur. Osmanlı kadınlarının terakki yolundaki mesailerinin henüz bir tarihçesi olmaması onların bir şey yapmamış olmalarını intaç etmez.”

“Bilakis bugün büyük ve umumi bir tiyatro salonundan kadınlığa bu kadar mahrem bir mevzudan bahsetmek ve bu mevzuyu dinlemek için bu tiyatrodan Osmanlı kadınlarından mürekkep muhterem ve büyük bir kitle bulmak. Bunlar iftihar edilecek şeylerdir. “

“Bugün bu saat ben size böyle hitap ederken, siz beni dinlerken şüphesiz biz de tarih yapıyoruz demektir. Bu tarihçeyi torunlarımız bir konferans dolduracak kadar uzun ve iftiharla yaptıkları zaman bizim aciz fakat hüsn-i niyet ve samimiyetle dolu bin müşkülât ile elde edilen mücadelemizden de bahsedeceklerdir.” [Halide Edip (1884, 9 Ocak 1964) <https://feministbellek.org/feminist-tarih-yazimi/>]

ÜLKEMİZDE KADIN MÜCADELE TARİHİNE KISA BAKIŞ

-1870 Osmanlı’da ilk kadın hareketleri: yazılar, makaleler, dergiler, tartışmalar...

-1913 Osmanlı Müdafaa-yı Hukuk-u Nisvan Cemiyeti (Osmanlı Kadın Hakları Savunma Derneği) kuruldu,

-1919’dan itibaren oy hakkı talep edilmeye başladı; 1921’de oy hakkı talebi Cemiyet programına alındı,

-1923 Haziran Nezihe Muhittin Önderliğinde “Kadınlar Halk Fırkası (Kadın Partisi)” girişimi kabul görmedi,

-7 Şubat 1924 Türk Kadınlar Birliği kuruldu. 1924-1927 siyasal haklar mücadelesinde en etkin olduğu dönem,

-1925 İlk eylemi: İstanbul’da boşalan 1 milletvekilliği için Nezihe Muhittin ve Halide Edip Adıvar aday gösterilir. Kadınların seçme seçilme hakkı olmamasına karşın amaç bu duruma dikkat çekmektir.

-Türk Kadınlar Birliği 1926’da: 51 farklı ülkeden kadın örgütlerinin 1904’ te kurduğu “Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Uluslararası Birliği”ne üye olur,

-1926 Medeni Kanun'un Kabulü,

-1927 Nezihe Muhittin başkanlıktan uzaklaştırıldı. Politik görüşü nedeniyle yaşamı boyunca zorluklarla karşılaştı,

-1930 yılında belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi,

-5 Aralık 1934 seçme ve seçilme hakkı tam olarak tanındı,

-1935 Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Uluslararası Birliği 12. Kongresine Türk Kadınlar Birliği İstanbul'da ev sahipliği yaptı,

-Mayıs 1935 Türk Kadınlar Birliği fesih kararı almak zorunda kaldı.

Ayrımcılık içeren eğitim politikalarının en büyük mağdurlarından biri LGBTİ+ öğrenciler (Eğitim Sen 2018 Eğitimde Cinsiyetçilik Raporu)

KAOS GL'nin 2017 yılında Türkiye'de gerçekleşen "Homofobi ve Transfobi Temelli Nefret Suçları Raporu"ndan bazı veriler:

270 ihlalden 58'i cinayete teşebbüs, fiziksel şiddet, silahla yaralama, tecavüz veya diğer cinsel saldırıları içerecek biçimdeki fiili saldırılar olarak gerçekleşti.

LGBTİ+ hak sahipleri evlerinde, evlerinin yakınında, okullarında, hastanelerde veya benzer kamu kuruluşlarında dahi güvende değillerdi. Özellikle LGBTİ çocuklar, okulda akranlarınca ya da öğretmenlerince saldırılara maruz bırakıldılar.

Bildirilen 117 vakadan 23'ünün mağdurları çocuklar, yani 18 yaşını doldurmamış kişilerdi. Bu 23 vakadan 19'u bizzat çocuklar, 4'ü ise tanıklar tarafından bildirildi.

Lezbiyen, gey, biseksüel ve trans çocuklara yönelik şiddet tipleri çoğunlukla fiziksel şiddet, cinsel taciz, şiddet tehdidi, hakaret veya sözlü saldırı, mala zarar, takip edilme ve alıkonulma oldu. Çocukların büyük kısmı okullarında (10 vaka) ve evlerinde (3 vaka) hedef alındı. Hedef alınan 23 çocuktan sadece 6'sının saldırıdan sonra psikolog veya psikiyatrist desteği aldığı ifade edildi.

KAOS GL'nin 2019 Yılı Raporu

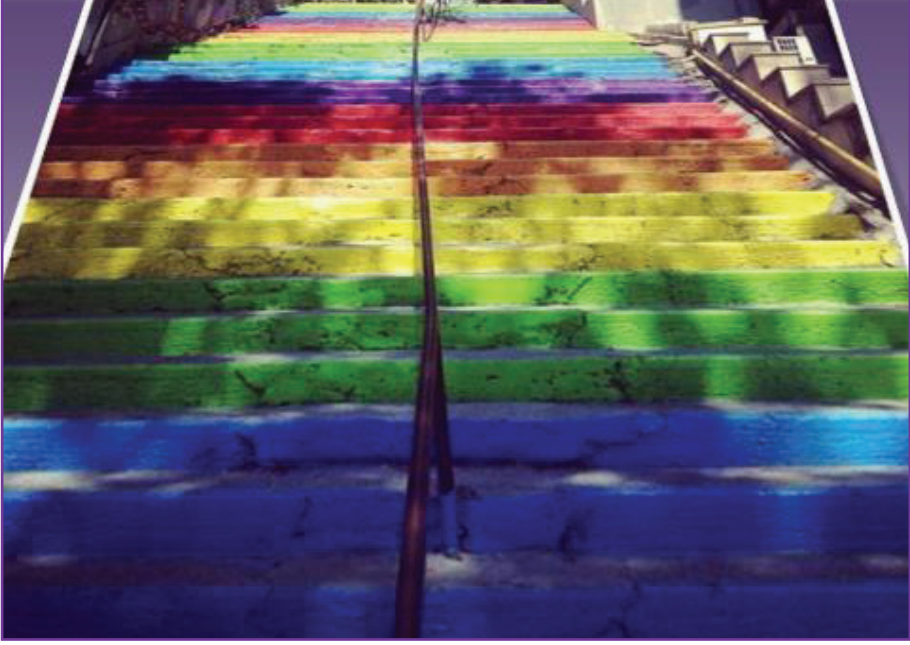
Çocuk mağdurlar: Bildirilen 150 vakadan 37'sinin mağdurları çocuklar, yani 18 yaşını doldurmamış kişilerdi. Bu 37 vakadan 31'i bizzat çocuklar, 6'sı ise tanıklar tarafından bildirildi. LGBTİ+ çocuklara yönelik öne çıkan şiddet türleri 10 vakada fiziksel şiddet, 8 vakada şiddet tehdidi, 8 vakada cinsel taciz ve 29 vakada hakaret veya sözlü saldırı oldu. Çocuklar en çok okullarında (21 vaka) ve evlerinde (5 vaka) hedef alındı. Hedef alınan 37 çocuktan sadece 10'unun saldırıdan sonra psikolog veya psikiyatrist desteği aldığı ifade edildi. Araştırmalar, heteroseksüel erkekliğin özellikle ergenlik döneminde bir tür gay karşıtlığı ve nefret gösterisi biçiminde edinildiğini göstermektedir.

Avrupa'dan 43 ülkeyi iş hayatında LGBTİ+ bireylere ayrımcılık konusunda değerlendiren bir araştırmaya göre Türkiye son beşte yer alıyor. LGBTİ+ çalışanlar ayrımcılığa karşı korunmuyor. (KAOS GL YILDIZ TAR haberi 6/2/2017)

Fransa'dan çalışma hayatı üzerine çalışmalarıyla bilinen Expert Market, LGBT işçilerin en rahat çalışabildiği Avrupa ülkelerine ilişkin araştırma yaptı. 43 ülkedeki ayrımcılık karşıtı yasalar, istihdam yasaları, işsizlik oranları, asgari ücret ve hoşgörü düzeyine bakan kuruluşun raporuna göre LGBT işçilerin en iyi çalışma koşullarına sahip olduğu ülke Norveç. Norveç'i Finlandiya, Belçika, Almanya ve İsveç izliyor. Expert Market'ten Benjamin Pelosse, The Local gazetesine yaptığı açıklamada Norveç'in neden listenin ilk sırasında yer aldığını ise şöyle açıkladı: "Ayrımcılığa karşı en iyi yasal koruma Norveç'te. Toplumdaki hoşgörü düzeyi yüksek, işsizlik oranı çok düşük, asgari ücret yüksek. Eğer bir LGBT çalışsanız ayrımcılığa uğramadan çalışabileceğiniz en iyi ülke Norveç." Listenin en

sonunda ise Makedonya, Azerbaycan, Türkiye, Rusya ve Ermenistan yer alıyor.

MİMAR MÜHENDİS ŞEHİR PLANCI KADINLARIN ÇALIŞMA HAYATINDAKİ YERİ

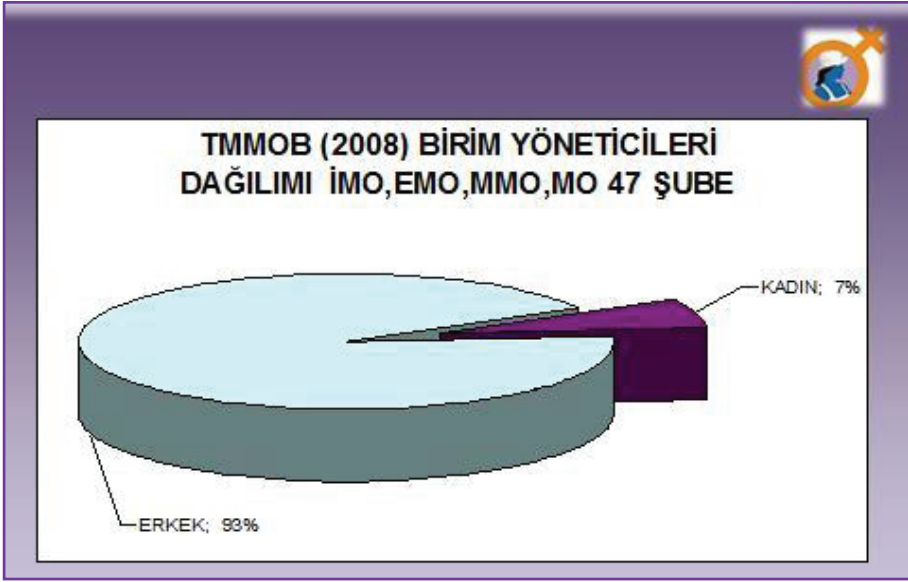
MMŞP'lerinin meslek örgütü olan TMMOB'nin yaptığı araştırmalara göre kadın üyelerin toplam üyeler içindeki oranları

- 1.Devre Çalışma Raporu 1954-55 %98 Erkek % 2 Kadın
- 1979' daki araştırma %92 Erkek % 8 Kadın
- 2006' daki Profil Araştırması %79 Erkek % 21 Kadın
- 2012 sonu üye verileri %79,5 Erkek % 20,5 Kadın
- 2018 sonu üye verileri %78 Erkek %22 Kadın
- 2020 sonu üye verileri %76,28 Erkek %23,22 Kadın

Odalara üyelik mecburiyeti olmaması ve işsizliğin artması ile zorunlu meslekten uzaklaşma nedeniyle tüm mezunların odalara üye olmaması net oranlara ulaşmamızı zorlaştırmakta.

Ancak 2006'daki araştırmada oda kayıtları ve YÖK verilerine göre bu oran **%26,3 kadın** olarak hesaplanmıştır.

Teknik eğitim alan kadın sayısında hızlı yükseliş dikkat çekicidir.

ODA	31/12/2020 ÜYE SAYILARI			2020 KURULLAR		
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	KADIN %	YK K.	ONUR K.
Bilgisayar Mühendisleri Odası	1.698	4.962	6.660	25,50	3	3
Çevre Mühendisleri Odası	6.323	6.802	13.125	48,18	2	2
Elektrik Mühendisleri Odası	8.154	59.189	67.343	12,11	1	1
Fizik Mühendisleri Odası	570	1.494	2.064	27,62	1	2
Gemi Mühendisleri Odası	203	3.719	3.922	5,18	1	0
Gemi Makineleri İşletme Müh. Odası	51	1.509	1.560	3,27	1	1
Gıda Mühendisleri Odası	14.237	7.580	21.817	65,26	3	1
Harita ve Kadastro Müh. Odası	3.041	14.412	17.453	17,42	1	0
İçmimarlar Odası	3.432	2.817	6.249	54,92	1	1
İnşaat Mühendisleri Odası	15.455	115.305	130.760	11,82	2	0
Jeofizik Mühendisleri Odası	1.419	4.008	5.427	26,15	2	0
Jeoloji Mühendisleri Odası	4.082	12.066	16.148	25,28	1	1
Kimya Mühendisleri Odası	9.273	13.476	22.749	40,76	2	0
Maden Mühendisleri Odası	2.466	16.571	19.037	12,95	1	1
Makina Mühendisleri Odası	12.000	107.202	119.202	10,07	2	1
Metalurji ve Malzeme Müh.Odası	643	4.183	4.826	13,32	0	0
Meteoroloji Mühendisleri Odası	240	478	718	33,43	1	2
Mimarlar Odası	29.453	34.175	63.628	46,29	3	0
Orman Mühendisleri Odası	3.868	14.053	17.921	21,58	0	0
Petrol Mühendisleri Odası	153	1.194	1.347	11,36	0	1
Peyzaj Mimarları Odası	4.305	2.114	6.419	67,07	2	4
Şehir Plancıları Odası	3.617	2.742	6.359	56,88	5	4
Tekstil Mühendisleri Odası	687	1.028	1.715	40,06	1	1
Ziraat Mühendisleri Odası	13.590	28.398	41.988	32,37	2	0
TOPLAM-TMMOB	138.960	459.477	598.437	23,22	2	0

Kaos GL'nin "Türkiye'de Kamu Çalışanı Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseklerin Durumu" araştırmasına göre 20 kamu çalışanı LG-BTİ'den sadece 1'i işyerinde cinsel kimliğini çekinmeden ifade ediyor. Araştırmaya göre özel sektör çalışanı her 3 LG-BTİ'den 1'i işyerinde cinsel kimliğine dair tamamen kapalı. Sadece 10 kişiden 3'ü kimliğine ilişkin tamamen açık olabiliyor. Yaklaşık aynı oranda kişi ise ancak kısmen açık davranabiliyor. Bu açıklık da çoğunlukla yönetime veya amirlere değil, yakın arkadaşlara veya diğer LG-BTİ çalışanlara dönük olabiliyor.

Tablodan görüleceği üzere 2008 den 2020'ye oda yöneticileri cinsiyet bakımından çok da gelişme gösterebilmiş değil. Yüksek oranda kadın üyesi olan odalar da dahil, onur kurullarında kadın üye olmaması oldukça ciddi bir problemdir. TMMOB Yüksek Onur Kurulu'nda da kadın üye bulunmamaktadır. Kadınların bu görevleri talep etmediği üzerinden gerekçelendirmeler gerçeği yansıtmamaktadır. TMMOB ve Odalarda son 15 yıldır kadın mücadelesi daha görünür hale gelmiş ve hızla büyümüştür. Kadın Çalışma Grupları diğer kadın yapılarıyla iletişim halinde çalışmalarını sürdürmektedir. Erkek mesleği olarak görülen teknik alanlarda çalışma hayatında yöneticilik nasıl erkek tekelindeyse meslek örgütümüzde de ne yazık ki durum farklı değildir.

Maden Mühendisleri Odası'nın ve şubelerinin kadın çalışma grupları da dayanışmayı büyütüp çalışmalarını sürdürmektedir. Özellikle geçtiğimiz 10 yıldır yükselen çalışmalarla son 4 yıldır Oda Bülteni içinde "Toplumsal Cinsiyet" bölümü yer almıştır. Bu bölümü, Kadın Çalışma Grubu gerek TMMOB çatısı altında gerekse ülke gündeminde yer alan konuları ve genel değerlendirmeleri derlemekte, kadın meslektaşların yazılarını yayına hazırlamaktadır.

Kamu alanında bir milyondan fazla kadın kamu emekçisi çalışmasına rağmen kadınların bürokrasi içerisinde üst düzey karar verici konumlardaki oranının çok düşük olduğu görülmektedir.

- Bürokraside üst düzey yöneticilerin %90'ı erkektir. Hâlbuki kamu emekçilerinin yaklaşık %38'i kadındır.
- Kadınlar erkeklere göre daha düşük ücretlerle, daha uzun çalışma saatleriyle çalışmaktadır.
- Kadınlarda kayıt dışı/sigortasız çalışma oranı erkeklerden çok daha fazladır.
- Erkekler, kadınlardan 2,5 kat daha fazla ücret alıyor.

- Kadınlar örgütsüz: Sendikalı kadın işçi oranı sadece yüzde 7,6'dır.
- Kadınlarda işsizlik oranları erkeklere göre daha yüksek iken istihdam oranları daha düşüktür.
- Üniversite mezunu kadınlarda %21'in üzerinde olan işsizlik oranı erkeklerde %9'un altındadır.
- Kadınlar eğitilmiş olsalar da daha zor iş bulabiliyor. (Kaynak: TÜİK)

KADIN TEKNİK ELEMANLARIN GENEL SORUNLARI

- Öğrencilikte staj yeri bulamama, stajda sahaya çıkamama, arazi yerine laboratuarlara yönlendirilme
- Mezun olduktan sonra iş bulmada zorluk , iş ilanlarında doğrudan erkek eleman tercihi belirtilmesi
- Erkeklerden daha düşük ücretle çalıştırılma (TMMOB Profil Araştırması'nda kadın MMŞP ücretlerinin %20-%25 daha az olduğu saptanmıştır.)
- İş hayatına atıldıktan sonra çalışacağı bölüme kendi eğilimleri dışında karar verilmesi
- Erkek meslektaşlarının öngörülleri sonucunda fabrika, şantiye, yer altı çalışmalarından uzak tutulmaları
- Çalışma ortamlarında rencide edici, küfürlü konuşmalarla baskı/mobbing uygulanması, sürekli bilgi ve becerilerinin sınanması
- Çalışma ortamlarının erkeklere göre dizayn edilmesi. Şantiyelerde, Maden ocaklarında kadınların tuvalet, banyo ihtiyacının düşünülmemesi
- Islak zeminlerin hijyen şartlarına uygun olmaması. Var olan tuvaletlerde ise temizlik maddeleri bulunmaması, kadın tuvaletine erkekler girmesin diye kilitlenmesi ve kadın mühendisin anahtarla gezmesi
- Anatomik yapı, regl dönemleri, hamilelik vb. nedenlerle hijyen konusunun kadınlar özelinde ciddi sağlık sorunları yaratabilmesi.

KADIN MMŞP'LERE İŞ GÖRÜŞMELERİNDE SIKÇA SORULAN SORULAR

- Niye mühendis oldun? (Gizli cümle: “Yapamazsın”, “Beceremezsin”, “Kendine uygun meslek bulamadın mı?”)

• Evli misin, evlenmeyi düşünüyor musun? (Gizli cümle: “İki gün sonra doğursun izindir, rapordur uğraştırırsın.”) Bu erkeklere asla sorulmaz.

• Çocuk sahibi olmayı düşünüyor musun? (Hamileliği dert, süt izni dert vs.) Bu erkeklere asla sorulmaz.

• Vardiyalı çalışabileceğinden emin misin? (Gizli cümleler: “Ailesi ne der?”, “Erkeklerle nasıl çalışır?”, “Zaten kocası izin vermez.”)

• Şantiye olmaz ama satış pazarlama düşünüyor musun? (Vitrin işler)

• Ojelerle, topuklu ayakkabılarla nasıl çalışacaksın? (Nerede ne giyeceğini bilemez mi bu kadınlar da onların yerine erkekler düşünürler?)

• Erkekler küfürlü konuşur dayanabilir misin? (Küfür erkek egemen işyerlerinde normaldir mantığıdır. Yanlış olan küfürdür, onu duymak değil.)

• Mesai saatleri belli olmaz sen dayanabilir misin? Baban-ışın ne der? (Belirleyici olan hayatımızdaki erkekler midir?)

Türkiye’de Kadınların maden mühendisi olmaları;

İTÜ’nin 5. fakültesi olarak 1953 yılında kurulan Maden Fakültesi’nin ilk mezunlarından **Suna Atak** ve **İşık Akman** ülkemizin ilk kadın maden mühendisleri.

HAYATIN HER ALANINDA KADINLAR VARDIR

TMMOB'lu kadınlar her yıl 8 Mart'ta mor kurdeleli baretleri, mor şalları, coşkulu slogan ve halaylarıyla yürüyüşün en renkli en canlı kortejlerinden biri olmaktadır.

GÜÇLÜ KADIN OLMAK ZORUNDA DEĞİLİZ

EŞİT OLMAK VARKEN NEDEN DAHA FAZLA MÜCADELE

İTAAT ETMEK ZORUNDA DEĞİLİZ

EDİLGEN OLMAMIZ İSTENİR; EVDE, İŞTE, ÖRGÜTTE

ARI GİBİ ÇALIŞ, KUZU GİBİ İTAAT ET VE SESSİZ OL

HER TÜRDEN ŞİDDET VE AYIRIMCILIK İNSANLIK SUÇUDUR
ERKEK EGEMEN AİLE
ERKEK EGEMEN KURUMLAR
ERKEK EGEMEN DEVLET
ERKEK EGEMEN TOPLUM

VE BÜTÜN BUNLARI KORUYAN SİSTEM

KADIN MÜCADELESİ KADINLARIN İNİSİYATİFİNDE GELİŞİR

ADALETİN SAĞLANDIĞI, EMEĞİN DEĞERİNİ
BULDUĞU, CİNSİYET ve SINIF EŞİTLİĞİNİN
SAĞLANDIĞI BİR DÜNYA UMUDU
TÜKENMEYECEK

NEDRET DİNER DURUKAN
MADEN MÜHENDİSİ

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Dilan OLAĞAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi - Genç Madenci

Toplumsal Cinsiyet Kavramı

Cinsiyet (sex) bireylerin doğumu ile başlayan bir süreçtir ve bireylerin dişil veya eril cinsel organlara sahip olarak doğma durumudur. Toplumsal cinsiyet (gender) ise bireylerin içinde doğduğu biyolojik kategoriye biçilen rollerdir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak; kadınla erkeğin sosyal ve kültürel açıdan tanımlanması, toplumların bu iki cinsi birbirinden ayırt etme biçimi, onlara verilen ve öğretilen toplumsal roller ve eşitsizlikleri anlatmak için kullanılan bir analiz kategorisidir.

1960'lara kadar toplumsal cinsiyet (gender) ayrımı, siyasi açıdan önemli bulunmamıştı. Kadın erkek eşitsizlik biçimi feminist kuramcılar tarafından toplumsal cinsiyet olarak formüle edilmiş ve bu kavram özellikle 1960'lardan itibaren feminist literatürün yanında tüm sosyal bilimlerde yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Toplumsal cinsiyet kavramının önemi, onun kadınlar ve erkekler arasındaki güç ilişkilerini anlamaya, eşitsizlikleri sorgulamaya ve gidermeye yardımcı olacak bir kavram olarak düşünülmesinden sonra artmıştır.

Toplumsal cinsiyet iki temel alanda maddi olarak kendini gösterir:

I. Toplumsal cinsiyetli iş bölümü ve üretim araçlarının toplumsal cinsiyetli bölünmesi

II. Üreme emeğinin toplumsal örgütlenmesi (Mathieu, 2009: 83).

Scott'a göre toplumsal cinsiyet "Cinsiyeti olan bir bedene zorla kabul ettirilmiş bir toplumsal kategoridir" (Scott, 2007: 11). Delphy'e göre ise, "Cinsiyetler basitçe biyolojik-sosyolojik karakterler değil, erkeklerin kadınlar üzerindeki iktidarının oluşturduğu (Marksist anlamda) sınıflardır. Toplumsal cinsiyet, cinsiyeti inşa eder" (Aktaran, Mathieu, 2009: 87). James Henslin de "Biyolojik değil toplumsal bir nitelik ve kimliktir." der. Lorber ise toplumsal cinsiyeti ekonomi, ideoloji, aile ve politika gibi başlıca toplumsal kurumların parçası haline getirilmiş, bireylerin beklenti biçimlerini kuran günlük hayatın işleyişini düzenleyen çok kapsamlı bir toplumsal kurum ve aynı zamanda kendi başına bir varlık olarak tanımlar (Kandiyoti, 1997: 127).

Kız ve erkek çocukların yetiştirilmesiyle ilgili toplumsal cinsiyet rolünün belirleyiciliğindeki bazı simgeler:

- Çoğu toplumda kız ve oğlanların birbirinden farklı giydirilmesi
- Kızlara pembe, oğlanlara mavi giysilerin uygun görülmesi
- Kızların saçlarına gösterilen özen
- Kız ve oğlanlara alınan oyuncakların farklılığı (kızlara bebek, oğlanlara araba ya da silah alınması gibi)
- Sözel tanılar, hitap şekillerinin farklılığı
- Kız ve oğlanların farklı mekanlarda yer aldırılması gibi

Kültürel olarak kadını ve erkeği toplumsal bir kadına ve erkeğe dönüştüren kategoridir toplumsal cinsiyet...

Beden ve Toplumsal Cinsiyet İlişkisi

- Erkek egemen sistem yapısı özel yaşamdan kamusal yaşama, tüm kurumlarda ve söylem biçimlerinde kadınlar üzerinde etkisini sürdürmektedir.
- Baskının ve denetimin en somut gerçekleştiği yer kadın bedeni- dir. Din, yasalar, ahlak kuralları gibi olgular bedeni baskı altına alır ve nesnelleştirir.

- Beden üzerinden normal/anormal ya da patolojik, ahlaklı/ahlaksız, namuslu/namussuz, kirli/temiz, engelli/sağlam gibi ikilikler, paralel kategoriler yaratılır.
- Cinsiyet, köken, fiziksel görünüm, engellilik ve birçok özellik daha bedenın varlığı ile ifade bulmaktadır (Johston, 2009). Cinsiyet ayrımcılığının önemli bir bölümü de bedenle başlamakta, başlatılmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Rollerı

- Birey dünyaya geldiği andan itibaren ailesi ve çevresindekiler tarafından bir kategoriye dahil edilir ve bu kategoriden beklenen davranış ve değerler doğrultusunda yetiştirilir.
- Toplumsal cinsiyet rollerinin en basit örneklerinden biri, erkeklerin cesur, güçlü, sert olması, kız çocuklarının ise şefkatli, merhametli ve anaç olmasının beklenmesidir.
- Aile, okul ve arkadaşlıklar; televizyonda, dergilerde ve gazetelerde kendi cinsiyetine biçilen rolleri sürekli yeniden ortaya koyan medya, çocuk yaştan itibaren sistematik bir şekilde üretilen ve cinsiyet ayrımını pekiştiren kıyafet ve oyuncaklar da bireyin toplumsal cinsiyet rollerinin etkili faktörleri olarak düşünülebilir.
- Kadının çocuk doğurabilme kapasitesi biyolojik bir faktördür. Çocuk doğurma, adet görme ve bebek emzirme kapasitesi şüphesiz kadın cinsine özeldir. Ancak bu tür biyolojik faktörler, kadını dezavantajlı konuma sokmaz ve sosyal kaderlerini belirlemez.
- Çocuk doğurma ve çocuk büyütme arasındaki bağlantı biyolojik olmaktan çok kültürel dir. Ev içi sorumluluklar, erkek tarafından üstlenilebilir ve “simetrik aileler” dediğimiz aile yapılarında kadın ve erkek arasında eşit paylaşılabilir.

Feminizm Açısından Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımları

- Feministler, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet arasına çizgi çizerek biyolojinin kader olduğu fikrine meydan okumuşlardır.
- Cinsiyet (sex) kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklara atıfta bulunur ve bu farklılıklar doğal olup değiştirilemez. Toplumsal cinsiyet (gender) ise kültürel bir kavramdır ve bu kavram toplum tarafından kadın ve erkeğe biçilen rolleri çağırıştırır.

- Ataerkil fikirler, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet arasındaki ayrımı birbirine karıştırıyor ve kadın ve erkek arasındaki bütün sosyal ayrımların biyolojik ve anatomiden kaynaklı olduğunu varsayıyor. Bunun aksine feministler, cinsiyet ve cins arasında gerekli veya mantıklı bir bağ olduğunu reddediyor ve toplumsal cinsiyet ayrımlarının sosyal hatta siyasi bir temeli olduğunu vurguluyor.
- Erkek ve kadınlar cinsiyetlerine göre değil “kişiler” olarak değerlendirilmelidir. Feminizmin amacı toplumsal cinsiyetsiz kişiliğe ulaşmaktır. Biyolojik cinsiyetten ayrı toplumsal bir cinsiyet tesis etmek, feminist teori için ayrı bir öneme sahiptir.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE SİYASET

- Toplumsal cinsiyet ve siyaset arasındaki ilişkiyi temel olarak iki nokta üzerinden düşünebiliriz. Birincisi; toplumsal cinsiyetin gerek tarihsel olarak bakıldığında, gerekse günümüzde, siyaseti oluşturan ve etkileyen bir unsur olduğudur. İkincisi ise, siyasetin toplumsal yaşamın şekillenmesindeki kritik önemidir.
- Siyasi pratikler, söylemler ve bu pratik ve söylemlerle şekillenen yasalar, toplumda kadın ve erkek rollerinin tanımlanmasında ve toplumsal cinsiyet ilişkilerinin alacağı biçimde oldukça etkilidir.

- Yüzyıllarca siyasetten dışlanan kadınlar, siyasetin eşitlik olanağı ve özgürleşme aracı olduğu ölçüde de toplumsal cinsiyetle yakından ilişkili olması sebebi ile siyasete katılmayı talep etmiş, siyasal hakları için mücadele etmişlerdir.

Dünya’da ve Türkiye’de Kadınların Siyasal Haklar Mücadelesi

- Evrensel ilkeler bağlamında başlayan genel oy hakkı talebinde tarafsız ve genel olduğu varsayılan vatandaş kavramı, aslında cinsiyetçi bir anlayışla tanımlanıyor, kadınları dışarıda bırakıyordu.
- Modern demokrasiler olarak görülebilecek Fransa ve ABD gibi ülkelerde dahi vatandaş denince erkekler anlaşılıyor ve genel oy hakkı kadınların seçme ve seçilme hakkını içermiyordur.
- İnsan hakları söylemi 19. yüzyıl boyunca kadınların insan haklarını ve özgürlüklerini görmezden geliyordu.
- Fransız Devrimi’nin temelini oluşturan İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi 1789’da Fransız meclisinde kabul edildiğinde, bildirgenin kadınların da yurttaş olarak haklarını tanınması ile ilgili girişimler sonuçsuz kalmıştı.
- 1791’de, kadın hakları hareketinin öncülerinden kabul edilen oyun yazarı ve aktivist Olympe de Gouges, Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirgesi’ni yayınladı. De Gouges, İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi’nde olduğu gibi 17 maddeden oluşan ve ona cevap olarak kaleme aldığı bu bildirmede, kadınların da insan olduklarını ve erkeklerin sahip oldukları haklara doğuştan sahip olduklarını belirtiyordu.
- İngiliz yazar ve düşünür Mary Wollstonecraft, “Kadın Haklarının Gerekçelenirilmesi” isimli ünlü kitabını yayınladı. Wollstonecraft, bu kitabında dönemin liberal düşünür ve siyasetçilerinin cinsiyetçi zihniyetlerini eleştiriyor, kadınların eğitim ve toplumsal yaşamda eşit olarak var olma hakkını savunuyordu.
- Birinci Dalga Feminizmin ana damarlarından birini: eğitim, evlilik, çalışma hayatı gibi öncelikli alanlarda kadın-erkek eşitliğini savunan ve yasal düzenlemelerle bu eşitliğin sağlanmasını talep eden, yani hukuk önünde eşitlik isteyen kadınların siyasal haklar mücadelesi oluşturuyordu. Ülkeden ülkeye farklılık gösterse de genel olarak 1920’lere kadar devam eden ve feminist

hareketinin ilk aşamasını oluşturan Birinci Dalga, eşitlik vurgusu nedeniyle ile “eşit haklar feminizmi” olarak da bilinir.

- Kadınların Oy Hakkı Cemiyetleri Ulusal Birliği adıyla 1897’de birleşti. Oy hakkı mücadelesinin daha çok sokak eylemleri ile devam etmesini savunan feministler ise 1903’te Kadınların Sosyal ve Politik Birliğini kurdu. Açlık grevi yaparak, kendilerini parmaklıklara zincirleyerek, duvarlara slogan yazarak, hatta kimi zaman da boş binaları ateşe vererek, tutuklanmayı göze alarak oy hakları için önemli mücadeleler verdi kadınlar.
- Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Uluslararası Birliği adıyla, 1904’de Berlin’de bir araya gelen birkaç ülkeden ulusal dernekler, feministlerin verdikleri mücadeleyi örecekle ve bütün ülkelerde kadınların oy haklarını kazanmaları için uluslararası örgüt kuracaklardır. 1913’te 26, 1929 yılında ise 51 farklı ülkeden kadın örgütleri birliğin üyesi olmuşlardı. Kadınların Seçme ve Seçilme Hakkı Uluslararası Birliğin 1935 yılında yapılan 12 kongresi, birliğe 1926 yılında üye olan Türk Kadınlar Birliği’nin ev sahipliğinde, İstanbul’da toplandı.
- 1923’te kurulan Türk Kadınlar Birliği, Türkiye’de kadınların siyasal haklarına kavuşmasını sağlayan örgüttür.
- Türkiye’de kadınların siyasal haklar mücadelesinin en etkin olduğu 1924-1927 yılları arasında Türk Kadınlar Birliği başkanlığını yürüten Nezihe Muhiddin, 1927 seçimlerinde CHP adına bir kadın aday gösterme girişiminde bulunurlar ve bu girişimi şöyle savunur: “İnkılapları doğuran hamlelerdir. Bu hamlelerimize her seçimde devam edeceğiz ve nihayet bizler de bu hakka her vatandaş gibi katılacağız.”
- Türkiye’de kadınlar ilk olarak 1930’da Belediye Kanunu’nda yapılan değişiklikle yerel yönetimlerde seçme seçilme haklarını kullandı. Aralık 1934’te ise bu haklar ulusal düzeye taşındı; kadınlar milletvekili seçme ve seçilme hakkını kazandılar.
- Kadınlar bugün hâlâ siyasal katılım bakımından çok eşitsiz bir konumda bulunmaktadır. Kaç kadın belediye başkanı, kaç kadın parti il başkanı, kaç kadın vali, kaç kadın milletvekili ve kaç kadın bakan olduğu, bugün hâlâ siyasal katılımında toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında hemen hemen bütün ülkeler için geçerli sorulardır.

- Aile, sağlık, çevre gibi alanlarda kadın siyasetçilerin görüş belirtmesi ve bu konularda aktif olmaları normal görülürken, kadın bir savunma bakanı ya da dışişleri bakanı hayal etmek hâlâ çok zor geliyor.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği denildiğinde sayısal bir kadın-erkek eşitliğinin ötesinde, erkeklik ve kadınlık rolleri üzerinden üretilen cinsiyet eşitsizliklerinin, patriarkal norm ve pratiklerin ortadan kaldırılması anlaşılır.
- Kadınların siyasette temsilinden gerçekten söz edilebilmesi için, temsilde sayısal eşitliğin yanı sıra, kadınların kadın olarak kendi sorunlarını, taleplerini, çıkarlarını dile getirip, politikalarını oluşturabilecekleri siyasal mekanizmaların oluşturulması gerekir.

SIYASAL DÜZLEMDEKİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ MÜCADELESİ, TOPLUMSAL DÜZLEMDE VERİLEN MÜCADELEDEN AYRI DÜŞÜNÜLEMEZ!

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal cinsiyet eşitliği, her iki cinsiyetin de tüm kamusal alan ve özel yaşam alanlarında eşit yetkiye sahip olması, bu alanlara eşit katılımı ve bu alanlarda eşit seviyelerde görünür olması anlamına gelir.

Yasalar önünde kadınla erkeğe eşit davranılması; aile ve toplum içinde kadın ve erkeğin kaynaklardan, fırsatlardan ve hizmetlerden eşit biçimde yararlanmaları olarak da ifade edilmektedir. Ancak burada eşitlikten kastedilen kadın ve erkeğin aynılaştırılması değil, kadınların ve erkeklerin toplumda var olan hak, sorumluluk ve fırsatlardan onların kadın veya erkek olarak dünyaya gelmelerine bakılmaksızın yararlanmalarıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği sadece kadın ve kız çocuklarıyla ilgili bir konu değil, erkek ve erkek çocuklarını da kapsayan bir konudur.

Cinsiyete dair kalıplaşmış yargılar kızlar kadar erkeklere de zarar verebilir. Erkeklere yönelik güç ve rekabetçilik ile ilgili kalıplaşmış yargılara dair beklentiler, örneğin tipik olmayan bir ailede yaşama, işsizlik ve kadının kamusal alanda daha fazla görünmesi gibi gündelik gerçeklerle çelişik durumdadır. Bu tür çelişik durumlar erkek çocuklarda toplumsal cinsiyet kimliğinin gelişiminde karışıklıklar yaratabilir. Tipik cinsiyete dair kalıp-

laşmış yargılara uygun düşmeyen erkek çocuklar sataşmalara ve ayrımcılığa maruz kalabilir, dışlanabilir.

Toplumsal cinsiyet özelliklerine çeşitli örnekler:

- Avrupa’da aynı işi yapan kadınlar erkeklerden daha az kazanır;
- Birçok ülkede kızlar daha çok dans ederken erkekler futbol oynar;
- Tüm dünyada kızlar ve kadınlar, erkek çocuklara ve erkeklere göre daha fazla ev işi yapar;
- Erkek çocuklara dayak gibi cezalar kız çocuklardan daha yaygın uygulanır.

TOPLUMSAL CİNSİYET TEMELLİ ŞİDDET

Toplumsal cinsiyet temelli şiddet terimi: fiziksel, cinsel, psikolojik, ekonomik veya sosyo-kültürel şiddetin herhangi bir biçimini betimlemekte kullanılabilir.

Toplumsal cinsiyet temelli şiddet, hem kadınları hem erkekleri etkileyebilir. Ancak kadınlar ve kız çocuklar üzerindeki etkileri daha fazladır. Dolayısıyla, toplumsal cinsiyet temelli şiddet genellikle “kadınlara yönelik şiddet” şeklinde basitleştirilerek kullanılır.

Kadınlara kaba kuvvet kullanma ve cinsel taciz ise eğitim kurumları ve işyerleri dahil çeşitli yaşam ortamlarında görülmektedir.

Devlet kurumlarının temel rolü ve sorumluluğu ise mağdurların ihtiyaçlarına yanıt vermek, toplumsal cinsiyet temelli şiddetin her biçimini önlemektir. Bu amaca yönelik çabalar açısından önemli insan hakları belgelerinden biri de İstanbul Sözleşmesi’dir.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul’da imzalandı ve bu adla anılmaya başlandı.

Avrupa Konseyi tarafından desteklenen ve taraf devletler için bağlayıcılığı olan İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülke Türkiye oldu. Ardından 24 Kasım 2011'de parlamentosunda da İstanbul Sözleşmesi'ni onaylayan Türkiye, bunu meclisine taşıyan ilk ülke olma özelliğine de sahiptir.

Sözleşme kapsamında cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka görüşe sahip olma, ulusal veya sosyal menşe, bir ulusal azınlıkla bağ, mülkiyet, doğum, cinsel tercih, cinsel kimlik, yaş, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen ya da mülteci olma durumu veya başka statüler temelinde herhangi bir ayrımcılık olmaksızın taraflarca uygulanması güvence altına alınmıştır.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR!

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEDİR?

- Tam adı Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesidir.
- İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik şiddeti bir insan hakkı ihlali olarak tanımlar.
- Kadınlara yönelik şiddeti ortadan kaldırmayı ve kadınların insan haklarını korumayı amaçlar.
- Şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yattığını tespit eder.
- Kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin ortadan kalkması için devletlerin kapsamlı ve bütüncül politikalar geliştirmesi gerektiğini söyler.
- Devletlerin şiddeti bitirmek için toplumsal cinsiyet eşitliğini hem yasalarında hem de toplumsal yaşamda hayata geçirmesi gerektiğini belirtir.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NASIL KORUR? ①

- İrk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, ulusal veya sosyal köken, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci statüsü veya başka bir statü nedeniyle ayrımcılık yapmaksızın korur.
- Özel sektör ve medya da dahil olmak üzere toplumu kadına karşı şiddetin bir insan hakları ihlali olduğu konusunda bilinçlendirmeye çağırarak korur.
- Eşitliği ve ayrımcılıkla mücadeleyi okul müfredatına ekleyerek, şiddete karşı farkındalığı erken yaşta kazandırarak korur.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ KİMDEN KORUR?

- Eşin, eski eşin veya partnerin şiddetinden, abinin, babanın veya diğer aile bireylerinin kısaca en yakınımızdakilerin şiddetinden korur.
- İşyerinde patronun, okulda öğretmen, karakolda polis ya da sokakta, çarşıda veya toplu taşımada tanımadığımız erkeklerin şiddet ve tacizinden korur.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ NEYE KARŞI KORUR? ①

Kadınları, çocukları ve ev içi şiddete maruz kalan herkesi

- Fiziksel şiddetten korur.
- Taciz ve tecavüz dahil her türlü cinsel şiddetten korur.
- Ekonomik ve psikolojik şiddetten korur.
- İşyerinde mobbing ve taciz dahil her türlü şiddetten korur.
- İsrarlı takipten korur.
- Dijital şiddetten korur.
- Çocukları şiddet dolu evlerde büyümekten korur.
- Çocuk yaşta, erken ve zorla evlendirilmekten korur.

#İstanbulSözleşmesiYaşatır

III. OTURUM

TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Bedri TEKİN

TMMOB Makine Mühendisleri Odası

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Veyis SIR

TMMOB Maden Mühendisleri Odası

GENÇ MADENCİ ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Cemre TAC

Hacettepe Üniversitesi (Genç Madenci)

TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Bedri TEKİN

TMMOB Makina Mühendisleri Odası - Oda Yönetim Kurulu Üyesi

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) 6235 sayılı Yasayla 1954 yılında kurulmuştur. TMMOB tüzel kişiliğe sahip, Anayasanın 135. Maddesinde belirtilen kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Kuruluşunda 10 Odası bulunan TMMOB'nin, 2021 yılı sonu itibari ile oda sayısı 24'tür. TMMOB çalışmalarını 24 Oda, bu Odalara bağlı 213 şube ve 50 İl/İlçe Koordinasyon Kurulu ile sürdürmektedir. TMMOB'ye bağlı odalara 108 farklı mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı disiplininden mezun olan mühendis, mimar ve şehir plancıları üyedir.

TMMOB'nin Kuruluşuna Kadar Örgütlenmeler

Avrupa'da ve ABD'de 19. Yüzyılın ortalarında başlayan mühendis ve mimar örgütlenmesi, ülkemizde 2. Meşrutiyetle birlikte başlamıştır.

1908'de İstanbul'da çok sayıda sivil örgütün kurulduğu bilinmektedir. Bunlardan birisi de Osmanlı Mühendis ve Mimar Cemiyetidir. Cemiyet 1912 yılında etkinliklerini askıya almış ve 1919'da yeniden çalışmalarına başlamış ve varlığını 1922 yılına kadar sürdürmüştür.

Cumhuriyetten sonra ilk örgütlenmeler 1926 yılında kurulan ve merkezleri Ankara'da bulunan Türk Mühendisler Birliği ve Türk Yüksek Mü-

hendisler Birliğidir. Daha sonraları bu örgütlere çeşitli tarihlerde uzmanlık dallarında örgütler eklenmiştir. Bilinen örgütler şunlardır: Türk Mühendisler Birliği, Türk Yüksek Mühendisler Birliği, Türk Gemi Mühendisleri Cemiyeti, Türk Maden Mühendisleri Birliği, Türk Yüksek Maden Mühendisleri Birliği, Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği, Türkiye Jeoloji Kurumu, Türkiye Harita ve Kadastrocular Cemiyeti, Türk Yüksek Mimarlar Birliği, Orman Mühendisleri Cemiyeti, Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliği.

TMMOB'nin ve Odaların Kuruluşu

27 Ocak 1954 tarihinde 6235 sayılı Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği Kanununun kabulünden sonra, 1. Genel Kurul 18-22 Ekim 1954 tarihleri arasında yapılmıştır. Bu Genel Kurul, yukarıda belirtilen örgütlerden bazılarının delegelerinden oluşmuş, TMMOB Tüzüğü kabul edilmiş ve Elektrik Mühendisleri Odası, Gemi Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Maden Mühendisleri Odası, Makina Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Orman Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası kurulması kararlaştırılmıştır.

Bu Genel Kuruldan sonra 1960 yılında Gemi Makinaları İşletme Mühendisleri Odası, 1968 yılında Şehir Plancıları Odası, 1970 yılında Fizik Mühendisleri Odası, Metalürji Mühendisleri Odası, Meteoroloji Mühendisleri Odası, Petrol Mühendisleri Odası 1974 yılında Jeoloji Mühendisleri Odası 1976 yılında İç Mimarlar Odası, 1986 yılında Jeofizik Mühendisleri Odası, 1992 yılında Çevre Mühendisleri Odası ve Tekstil Mühendisleri Odası, 1994 yılında Peyzaj Mimarları Odası, 1996 yılında Gıda Mühendisleri Odası, 2012 yılında Bilgisayar Mühendisleri Odası kurulmuştur.

TMMOB'NİN TEMEL İLKELERİ ve ÇALIŞMA ANLAYIŞI

Temel İlkeler

TMMOB ve bağlı Odaları;

- Mesleki demokratik kitle örgütüdür.
- Demokrat ve yurtsever karakterdedir.
- Emekten ve halktan yanadır.

- Anti-emperyalisttir, Yeni Dünya Düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiğin karşısındadır.
- Siyasetin dar anlamını aşar, yaşamın her olayını siyasetle ilişkili görür.
- Barıştan yanadır.
- İnsan hakları ihlallerine karşıdır, insanlık onurunun korunmasından yanadır.
- Örgütsel bağımsızlığını her koşulda korur, gücünü sadece üyesinden ve bilimsel çalışmalardan alır.
- Meslek ve meslektaş sorunlarının, ülkenin ve halkın sorunlarından ayrılamayacağını kabul eder.
- Politikanın oluşturulmasında ve uygulanmasında demokratik merkezîyetçi yöntemleri uygular.
- Karar alma süreçlerinde demokratik ve katılımcıdır.
- Bağlı Odaları ile birlikte mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarını düzenler, üyesinin ve halkın çıkarlarını korur.
- Sanayileşme ve demokratikleşme alanlarında durum tespitleri yapar, politikalar ve çözüm önerileri üretir. Ülkenin demokratikleşmesi için çaba sarf eder.
- Kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar içinde tartışmasız yer alır.
- Demokratik Kitle Örgütleri ve sivil toplum örgütleri ile ilkeli ve demokratik iş birliği içerisindedir.

Çalışma Anlayışı

TMMOB ve bağlı Odaları;

- Toplumdan soyutlanmış seçkin mühendis ve mimarların örgütü değil, aksine toplumun içinde yer alan, onun bir parçası olarak toplumla etkileşim içinde bulunan,
- Temsili demokrasi alanının daraltılması ve biçimsel uygulamalar yerine, birlikte düşünme, birlikte üretme ve birlikte yönetme mekanizmalarını güçlendirici çabalara yönelen,
- Rant gruplarının otoriter, sınanamayan, hesap vermeyen yönetim-

lerin aksine, örgüt içi demokrasisi güçlendirilmiş, seçim dışında da katılım mekanizmalarını yaşama geçiren,

- Profesyonelelerin ve uzmanların örgütü anlayışını reddeden; aksine kitle örgütü niteliği ile organlarına dayalı çalışmayı yürüten,

- Siyaset dışı kalma anlayışlarının tam tersine; her koşulda ve her zaman siyaset yapan, siyasetin dar tanımını aşan anlayışları yapıya egemen kılan,

- Üye ile ilişkilerini, devlet ve egemen kesimlerle olan ilişkilerinin önüne koyan, resmi otorite ile her türlü diyaloga ve işbirliğine açık ama işbirlikçi yaklaşımların dışında kalan,

- Örgüt işlevinin deforme edilmesi anlamındaki hizmet üretimini reddeden, aksine üyelerinin hizmetlerinin niteliğini yükseltecek düzenlemeler yapan, norm ve standartları oluşturan ve bunların gelişimine hizmet edecek şekilde denetleyen,

- Egemen kesim ve egemen kesim söylemleri ile ters düşmeme anlayışlarını reddeden; aksine, üyesinin söz ve kararlarda yetki sahibi olmasını sağlayan,

- Kamu hiyerarşisi içinde yer edinme ve örgüt etkinliklerini buna bağlama anlayışlarının yerine, örgütün kamuoyu önünde saygın yerini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen, örgüt etkinliklerini kendi iç dinamikleri ve kendi kararları ile belirleyen,

- Meslek örgütü kavramını, demokratik kitle örgütü özelliğinin önüne çıkartarak, mesleki eğilimleri güçlendiren anlayışların aksine, mesleki-demokratik kitle örgütü anlayışlarını yaşama geçiren,

- Her türlü yapılanma ve örgütlerle olan ilişkisinde, anlamsız hiyerarşik eşitlik anlayışları yerine, ilişkilerinde bu yapıların toplum içindeki işlevselliklerini ölçü olarak alan,

- Hiçbir üyesinin sorununu dışlamayan, ancak üyesinin büyük çoğunluğunu oluşturan ücretli çalışan mühendis ve mimarların konumları gereği, ücretli çalışan kesimlerle ve onların örgütleri ile ilişkilerini güçlü hale getiren,

- Örgütün uluslararası ilişkilerini güçlendiren,

- Dünyayı, ülkeyi ve yaşamı tanıyan, anlayan ve ona göre politikalar üreterek yaşama geçiren, bir çalışma anlayışı içerisindedir.

TMMOB'nin kurulduğu dönem ve sonrasında ülkenin durumu;

TMMOB'nin kuruluş dönemi mücadele tarihine yön veren politikaların belirlenmesinde ülkenin politik ortamının etkisini de görmekteyiz. Bu dönemleri şöyle sıralayabiliriz;

- 1950 Çok partili sistem (1950-1960 DP dönemi)
- 1960 darbesi
- 1960-1971 dönemi
- 1971- 1980 dönemi
- 1980 ve sonrası
- AKP Dönemi

TMMOB'nin kurulduğu dönem ve 1960'lı yılların sonlarına kadar o dönemde devlet bürokrasisinin üst kademelerinde, iktidara yakın seçkin kadroların yönetimleri elinde şekillenen TMMOB, 1960'lı yılların sonundan itibaren önemli bir dönüşüm yaşamaya başlamıştır. Toplumsal mücadelede antiemperyalist, bağımsızlık ve demokrasi yanlısı, ilerici ve devrimci zeminde oluşturulan siyasal hat, tüm dünyada esen “eşitlik, özgürlük ve bağımsızlık” rüzgârı toplumun tüm kesimlerini, örgütlü yapılarını ve TMMOB'yi de etkilemiştir. Önce, 1970 yılında yapılan oda genel kurullarında İnşaat Mühendisleri, Maden Mühendisleri, Elektrik Mühendisleri, Mimarlar Odasında, izleyen yıllarda diğer odalarda yeni anlayışlar yönetime gelmiştir. 1973 yılında TMMOB Başkanlığına Teoman ÖZTÜRK seçilmiş ve 1980 Mayıs ayına kadar TMMOB Başkanı olarak görev yapmıştır, 1980 yılı Mayıs ayında yapılan TMMOB Genel Kurulunda aday olmamıştır. Daha sonraki yıllarda Yavuz Önen, Bülent Tanık, Teoman Alptürk, Kaya Güvenç Mehmet Soğancı, Emin Koramaz TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmıştır.

- Teknik Personel Sendikası (TEKSEN) kurulmuştur.
- 10195 sayılı Kanun yerine “Personel Kanunu” getirilmesine karşı eylemler gerçekleştirilmiştir.
- 18 Nisan 1970 tarihinde Teknik Eleman Mitingi ve Yürüyüşü gerçekleştirilmiştir.
- 1-2 Haziran ve 6-7-8 Temmuz 1970 tarihlerinde Teknik Eleman boykotu gerçekleştirilmiştir.

Yönetimlerdeki anlayış değişikliği ile oda çalışmalarında, meslek ve meslektaş sorunlarının ülke ve toplum sorunlarından ayrılmayacağı anlayışını temel ilkeler arasına koymuş, TMMOB ve Odalar yalnızca meslek ve meslektaş sorunları ile değil, ülke ve toplum sorunlarında da söz söyleme, politik oluşturma, etkinlikler düzenleme belli başlı çalışma alanlarından olmuştur. 1973- 1980 yılları arası hem Türkiye hem de TMMOB için önemli bir dönüm noktasıdır. Bu yıllar Türkiye için toplumsal hareketliliğin yüksek, hak alma mücadelesi ve emekten yana bir Türkiye kurma iradesinin güçlü olduğu yıllardı. TMMOB’de bu toplumsal hareketlilik içerisinde şekillenmiştir. TMMOB’nin emekten yana mücadelede saf tutması bu yıllarda gerçekleşmiş ve TMMOB’nin bugün gururla sürdürdüğü devrimci-demokrat ve emekten yana yapısının temelleri atılmıştır. 1973-1980 yılları arasında yaşananları Teoman Öztürk şöyle ifade etmiştir; “12 Mart sonrasında dağıtılmış, etkinliğini yitirmiş, yöneticilerinin sıkıyönetimle uzlaşma yaparak Genel Kurulunu engelledikleri TMMOB’nin yeniden işlerliğe kavuşması için geride kalan inançlı kadrolar olarak çalıştık. 1972 yılında mücadelemizin gelişmesinden tedirgin olan egemen güçlerin Birlik ve Odaların kapatılması yolunda Meclis’in gündemine getirdiği yasa tasarisına karşı 16 Oda bir araya geldi ve mücadele kararı alındı. Bu çalışmaların sekreteryaya görevini Odam adına yürütürken, bende etkin olan tek düşünce bizden önce görev yapan devrimci arkadaşların toplumsal çıkarları kişisel çıkarlardan önde tutan mücadele bayraklarını yere düşürmemektir.”

TMMOB 1970’lerdeki anlayış değişikliğinden beri; Teoman Öztürk’ün söylediği gibi, “bilimi ve tekniği, emperyalizmin ve sömürgeçlerin değil, emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek” sürdürmektedir. TMMOB ve odalar yukarıda “çalışma ilkeleri” başlığı altında belirtilen ilkeler çerçevesinde çalışmalarını yürütmektedir. TMMOB tarihi mücadele tarihidir TMMOB, ne bir saatlik sunu ne de o sunumun Word metne dökülmesi kapsamında anlatılamaz. Bu nedenle maden mühendisliği bölümünde öğrenim gören siz öğrencilere söyleyeceğim şudur; 70 ‘lerde sömürü, yağma ve talana karşı başlatılan mücadele bugün kesintiye uğramadan devam ediyor.

TMMOB, 1970’li yıllarda Devlet Güvenlik Mahkemelerine (DGM) karşı yürütülen mücadelede, 2000’li yılların başında Demokrasi Platformu ve Emek Platformu içerisinde etkin rol almıştır. TMMOB, karanlığa karşı aydınlığa; baskıcı, otoriter yönetim anlayışına karşı özgürlük ve demokrasiye; ırkçı ve milliyetçi anlayışın beslediği linç kültürüne karşı bir

arada kardeşçe ve barış içinde yaşama; her şeyin para-kâr olduğu piyasa anlayışına karşı eşitliğe, emekçi sınıfların haklar mücadelesine, işsizlik, yoksulluk ve yolsuzlukla mücadele taleplerine sahip çıkmıştır.

TMMOB, bir yandan ülke sorunlarıyla ilgili tavrını ortaya koyarken, örgütlü olunan alanlarla ilgili çalışmalar yapmakta, kamuoyu ile paylaşmaktadır. Bir yandan 4+4+4 ‘e, Irak’ta, Suriye’de, Libya ‘da, Afganistan ‘da Savaşa, ülkenin çeşitli yerlerinde yaşanan bombalı saldırılara, tek adam rejimine, demokrasinin yok edilmesine ormanların- tarım alanların yağmalanmasına karşı çıkarken, Demokrasiden, barıştan yana tavır alırken, diğer yandan Özelleştirmeler Sempozyumu, Enerji Sempozyumu, Su Politikaları Kongresi, Trafik Kongresi, Sanayi Kongresi, GAP Ve Sanayii Sempozyumu, Mühendislik Eğitimi Sempozyumu, Afet Kongresi, İşi Sağlığı İş Güvenliği Sempozyumu, Kömür Kongresi, Madencilik Kongresi, Maden Makineleri ve Teknolojisi Kongresi, Mermer ve Doğal Taş Sempozyumu, Delme Patlatma Sempozyumu, Kadın Kurultayı, ücretli çalışan mühendis, mimar, şehir plancıları çalıştay, emekli mühendis, mimar, şehir plancıları çalıştay, iş güvenliği uzmanlarının sorunları çalıştay gibi bu sunuda sayamayacağımız yüzlerce sempozyum, kongre, panel, çalıştay ile meslek alanlarında oluşturulan görüşler kamuoyu meslektaşlar ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. TMMOB tarihinde demokratik haklar, özlük haklarının kazanılması ve geliştirilmesi, barış, kardeşliğin sağlanması, ülkenin yağmalanmasının önlenmesine yönelik onlarca miting, basın açıklamaları, toplantıları yer almaktadır.

TMMOB, üyelerinin her türlü sorunları ile ilgilenmek ile birlikte şurası bilinmelidir ki, TMMOB bir sendika değildir ve üyelerine işkollarındaki sendikalara üye olmalarını önermektedir. Ancak şurası da unutulmamalıdır ki, 19 Eylül 1979 tarihinde olduğu gibi çalışma koşullarına, özlük haklarına yönelik grevler de yapılmıştır.

Bir saatlik söyleşide “TMMOB Tarihi” ‘ne ilişkin söylenebileceklerin eksik kaldığını biliyorum, bu sununun eksikliklerinin anlayışla karşılanmasını diliyorum. Sevgiler

Yaşasın Maden Mühendisleri Odası Örgütlülüğü,
Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü,
Yaşasın Mücadelemiz!

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Veyis SIR

TMMOB Maden Mühendisleri Odası – Maden Mühendisi

Maden Mühendisleri Odası, Anayasanın 135. maddesi kapsamında yer alan Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından biridir.

H. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları

MADDE 135- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişiliklerdir.

Hali hazırda bağlı 24 meslek odası bulunan üst birliğimiz TMMOB 6235 sayılı Kanunla 20 Aralık 1954 yılında kurulmuştur. Odamız, TMMOB tarafından kurulmasına karar verilen ilk 9 odadan biridir.

Odamıza kuruluşu itibariyle maden mühendislerinin yanı sıra, jeofizik, jeoloji ve petrol mühendislerini de temsil etmiştir 1970 yılında

petrol mühendisleri, 1974 yılında jeoloji ve Jeofizik mühendisleri Odamızdan ayrılarak kendi odalarını kurmuşlardır.

Maden Mühendisleri Odası;

- Anayasada tanımlanmış bulunan,
- Yasayla kurulan,
- Organları kendi üyeleri tarafından yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen,
- Kamu tüzel kişiliğine sahip,
- Kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Odamız, Anayasanın 135 inci maddesi kapsamında, Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Örgütü, Özgürlükler ve demokratik hakların savunulması kapsamında, Demokratik Meslek Örgütüdür. Ticari veya profesyonel değildir. Gönüllülük temelinde çalışma yürütür.

Oda Yönetmelik Organları

- Genel Kurul
- Merkez Yönetim Kurulu
- Denetleme Kurulu
- Onur Kurulu
- Oda Danışma Kurulu
- Şube Genel Kurulu
- Şube Yönetim Kurulu
- Şube Danışma Kurulu

Odanın Kuruluş Amacı

- Üyelerinin ortak gereksinimlerini karşılamak,
- Üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak,
- Mesleğin, genel yararlar için uygun olarak gelişmesini sağlamak,
- Üyelerinin birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak olarak sayılabilir.

• 1954 Yılında Kurulmuş bulunan Maden Mühendisleri Odası'nın

- Zonguldak Şube, (1954 Yılı)
- İzmir Şube, (1994 Yılı)
- İstanbul Şube, (1994 Yılı)
- Adana Şube, (2000 Yılı)
- Diyarbakır Şube, (2010 Yılı)

Olmak üzere 5 Şubesi,

- Akdeniz Bölge Temsilciliği
- Sivas Bölge Temsilciliği

Olmak üzere 2 bölge temsilciliği,

- Sürekli Eğitim Merkez (SEM) ve
- Mesleki Yeterlilik Merkezi (MEYEM)

Olmak üzere 2 uzmanlık merkezi bulunmaktadır.

Üye ve Temsilcilik durumu

- Odamızın 2.396 Kadın ve 16.128 Erkek olmak üzere,
- Toplam: 18.524 üyesi bulunmaktadır.

Şubelere Göre Kadın-Erkek Üye Dağılımı

	İl	İlçe	Üniversite	İş Yeri
Merkez	22	8	10	8
Adana	5	1	1	0
Diyarbakır	11	0	0	0
İstanbul	5	0	3	0
İzmir	6	0	1	4
Zonguldak	5	5	1	12
TOPLAM	54	14	16	24

İŞYERİ TÜRÜ	FAAL	İSTİFA	EMEKLİ	TOPLAM	YAŞ ORTALAMASI	ALTIŞ YAŞ ÜZERİ
BELİRTİL MEMİŞ	6811	656	271	7738		
KAMU	1773	51	69	1893		
ÖZEL SEKTÖR	8506	84	75	8665		
BURO TESCİLLİLER	884	0	10	894		
TOPLAM:	17974	791	425	19190	39	2399

	TOPLAM	KAMU	ÖZEL
AKTİF ÜYE SAYISI	19190 kişi		
AKTİF KADIN ÜYE SAYISI	2498 kişi	233	2265
AKTİF ERKEK ÜYE SAYISI	16692 kişi	1660	15032
AKTİF ÜYE SAYISINA GÖRE YAŞ ORTALAMASI	39		
ALTIŞ YAŞ ÜZERİNDE OLAN AKTİF ÜYE SAYISI	2399 kişi		

	KADIN	ERKEK	TOPLAM
MERKEZ	1231	7564	8795
ADANA ŞB.	197	1244	1441
DİYARBAKIR ŞB.	208	1040	1248
İSTANBUL ŞB.	360	2461	2821
İZMİR ŞB.	384	3348	3732
ZONGULDAK ŞB.	118	1035	1153
TOPLAM:	2498	16692	19190

Oda Çalışma Grupları

Oda Çalışmalarının Yürütülmesinin açısından, 47. dönem kapsamında Oda bünyesinde aşağıdaki çalışma grupları oluşturulmuş, çalışmalara toplam 120 civarında üyemizin aktif katılımı sağlanmıştır;

- BİLİMSEL MADENCİLİK DERGİSİ YAYIN KURULU
- MADENCİLİK BÜLTENİ ÇALIŞMA GRUBU
- SEM ÇALIŞMA GRUBU
- MEYEM ÇALIŞMA GRUBU
- DELME PATLATMA ÇALIŞMA GRUBU
- ENERJİ VE KÖMÜR ÇALIŞMA GRUBU
- MEVZUAT ÇALIŞMA GRUBU
- YTK VE SMMH ÇALIŞMA GRUBU
- ÇEVRE ORMAN MEVZUATI ÇALIŞMA GRUBU
- İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ ÇALIŞMA GRUBU
- ÇALIŞMA YAŞAMI, İSTİHDAM VE ASGARİ ÜCRET ÇALIŞMA GRUBU
- KADIN ÇALIŞMA GRUBU
- SOSYAL VE KÜLTÜREL İŞLER ÇALIŞMA GRUBU

- ÖZELLEŞTİRMELERİN SONUÇLARINI İNCELEME ÇALIŞMA GRUBU
- COVID-19 SOSYAL YARDIM ÇALIŞMA GRUBU
- GENÇ MADENCİ ÇALIŞMA GRUBU
- SONDAJ VE JEOTERMAL ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU

Eğitim Çalışmaları

Odamız bünyesinde oluşturduğumuz Maden Mühendisleri Odası Mesleki Yeterlilik Merkezi (Maden MO-MEYEM), belgelendirme yetkisi alma çalışmaları kapsamında, Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından 8 Kasım 2018 tarihinde akredite edilmiştir.

Maden MO-MEYEM, Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından da yetkilendirilmiş ve belgelendirme çalışmalarına başlamıştır.

Basın Yayın Çalışmaları

Odamız Basın Yayın çalışmaları kapsamında;

Sürelî yayın olarak, Madencilik Bülteni ve Bilimsel Madencilik Dergisi, mesleki alanda kitap, broşür vb. yayınlar yapılmaktadır. Sosyal medya hesaplarından Facebook, Twitter, Instagram ve LinkedIn kullanılmaktadır. Aktif bir WEB Sitemiz halen faaliyetini sürdürmektedir.

Kongre, Sempozyum ve Çalıştaylar

11-13 Nisan 2018 Tarihlerinde Zonguldak'ta 21. Uluslararası Kömür Kongresi,

13-14 Eylül 2018 Tarihlerinde İstanbul'da UYAK Sempozyumu,

13 Ekim 2018 Tarihinde Adana'da Krom Çalıştayı,

1 Aralık 2018 Tarihinde Muğla Maden Potansiyelinin Değerlendirilmesi Çalıştayı gerçekleştirildi.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası yaptığı bütün çalışmalarında demokrasi, insan hakları, bilim ve teknik çerçevesinde kamu yararını muhafaza etmeyi, halkla ve çevreyle barışık bir madenciliği, meslektaşların sorunlarını yüksek sesle dile getirmeyi ve çözmeyi amaçlayan bir meslek odası olmuş, 1954'ten beri meslektaşlarıyla mesleki mücadele alanını örgütlü bir şekilde büyümeye devam etmiştir. Günümüzde Odalar üzerinde siyasal iktidarın uyguladığı sindirme girişimlerine ve dezenformasyon çalışmalarına rağmen doğruları halkla ve meslektaşlarıyla buluşturmaya devam etmektedir. Gelecekte de aklın ve bilimi referans alarak mesleki mücadeleyi meslektaşları ile omuz omuza büyümeye, aydınlık geleceği örmeye devam edecektir.

Yaşasın TMMOB Örgütlülüğü
Yaşasın Maden Mühendisleri Odası
Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz!!

GENÇ MADENCİ ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

Cemre TAC

Hacettepe Üniversitesi – Genç Madenci

Bu sunum içerisinde sizlere öğrenci komisyonumuzdan yani neden öğrenci üye çalışması yapıldığından, genç madenci örgütlülüğünden, merkezi öğrenci komisyonundan, öğrenci komisyonu çalışmalarından ve gerçekleştirmiş olduğumuz etkinliklerden, basın açıklamalarımızdan, imza kampanyalarından bahsedeceğim.

İlk olarak “Neden öğrenci üye çalışmaları yapılmaktadır?” sorusuna yanıt vermek istiyorum. Biz maden mühendisliği öğrencileri olarak eğitim aldığımız üniversitemizde öğrencilik sürecimiz içerisinde eğitim alanına dair kimi yapısal sorunlar yaşamaktayız. Bu sorunların en önemlilerinden birinin planlama olduğunu düşünmekteyim. Planlamanın üniversite, fakülte, bölüm, öğretim üyesi ve öğrenci sayısı olmak üzere farklı boyutları bulunmaktadır. Öğrenci sayılarını incelediğimizde ilginç bulgular karşımıza çıkmaktadır. Yükseköğretimde boş kontenjan sayıları oldukça yüksek olup artış trendindedir. Bölümlere göre sayılar dramatikleşebilmektedir. Lisans programlarında boş kalan kontenjanlar ise sürekli artmaktadır. Yığılma, artık sosyal ve siyasi maliyetlere neden olabilecek bir duruma gelmiş gözükmektedir. Planlamanın yanı sıra üniversitelerin öğretim üyesi sayısının yetersizliği, yüksek öğretimin kalitesi ve öğretim elemanı niteliği önemli yapısal sorunlardandır. Ayrıca mezuniyet-istihdam ilişkisinde de ciddi sorunlar yaşamaktayız. Bunların yanı sıra mezuniyetten sonra meslektaşlarımız odamız ile ilişki kurmakta zorlanmaktadır ve son olarak da meslek odalarının kadro ve yönetimlerinin gençleştirilmesi gereksinimi var tabii ki. Tüm bu sebeplerden dolayı öğrenci üye çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

İkinci olarak Genç Madenci Örgütülüğü'nden bahsetmek istiyorum. Örgütülük kelime anlamı olarak ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birliktir, birlikteliktir, dayanışmadır ve bunun en canlı örneği bizim için Genç Madenci'dir, Genç Madenci Örgütülüğü'dür... Bu örgütülük 2003 yılında çalışmalarına başlamış ve günümüzde de çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca şunu da belirtmek isterim ki Genç Madenci bugün ülkemizde demokrasinin temsilcisi partilerde bile görülmemiş hatta sivil toplum kuruluşlarının gençlik kollarında bile çok nadir rastladığımız dinamizme, organizeye ve örgütülüğe sahiptir. Bunun en iyi kanıtını şu an yedincisini düzenleyebildiğimiz kurultayımızdan da çok net anlayabilmekteyiz.

Üçüncü olarak da Merkezi Öğrenci Komisyonumuzdan bahsetmek istiyorum. Merkezi Öğrenci Komisyonu da öğrenci üye çalışmalarını koordine etmek, Genç Madenci Örgütülüğü'nü canlandırmak, pratik ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla Oda Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan merkezi bir komisyondur. Komisyon içerisinde öğrenciler, komisyondan sorumlu Yönetim Kurulu üyeleri ve çalışmaya katkı koyan mühendisler bulunmaktadır. Öğrenci komisyonumuzun gerçekleştirdiği ve katıldığı çeşitli çalışmalar da mevcuttur. Bunlar; Üniversitelerde öğrenci kayıt standı açmak, tanışma toplantıları düzenlemek, yerelde ve Türkiye genelinde teknik ve sosyal aktiviteler organize etmek, Dünya Madenciler Günü etkinliklerine katılmak, Genç Madenci ve Maden Mühendisleri Odası'nı tanıtmak ve örgütlenme çalışmaları amacıyla afişler, bildiriler ve broşürler hazırlamak, Madencilik Bülteni ve Genç Madenci özel sayısı için gerekli çalışmaları yapmak, üniversitelerde öğrenci toplantıları düzenlemek, öğrenci temsilcileri toplantıları düzenlemek, öğrenci temsilcileri eğitim kampları organize etmek, TMMOB'un desteklediği veya organize ettiği etkinlik ve gösterilere katılmak, öğrenci üye kurultayları çalışmalarını düzenlemektir.

Dördüncü olarak sizlere geçtiğimiz 6. Öğrenci kurultayından itibaren gerçekleştirdiğimiz etkinliklerimizden bahsedeceğim. Bunların içerisinde temsilci toplantılarımız, öğrenci kurultaylarımız, teknik gezi ve söyleşilerimiz mevcuttur. Öncelikle temsilci toplantılarımızdan bahsetmek istiyorum. 46. Dönem itibari ile daha düzenli duruma gelen Genç Madenci çalışmalarında temsilciler toplantılarımız: 13 Ekim 2018 tarihinde Adana'da, 10 Kasım 2018, 28 Temmuz 2019 tarihlerinde Oda Merkezi'nde ve pandemi dolayısıyla geçtiğimiz son 1-1,5 yıl içerisinde uzaktan olmak üzere düzenlenmiştir. Temsilciler toplantısının amacı toplantıların ardın-

dan üniversitelerine dönen öğrenci temsilcisi arkadaşlarımızın buldukları bölümlerdeki Genç Madenci arkadaşlarımızı çalışmalarımıza katmak için çalışmalar yürütmelerini sağlamak ve örgütlenme faaliyetlerine toplantıda alınan kararlar doğrultusunda devam etmektedir.

Çalışmalarımızın en kapsamlı olanı öğrenci kurultaylarımız hakkında da konuşmak isterim. Öğrencilerin eğitim ve sosyal alanlarda sorunlarını tartışmaları için zemin hazırlamak amacıyla öğrenci kurultayları düzenlenmektedir. Kurultaylarımızda her üniversiteden öğrenciler kendi belirledikleri öğrenci delegelerle katılmaktadırlar. Kurultaylarımızda ağırlıklı olarak öğrenci gündemleri, mesleğin ve ülkenin sorunları tartışılmakta ve çözüm önerileri geliştirilmektedir. Kurultaylarda oluşan irade ışığında ortak mücadele yöntemleri oluşturulmaktadır. Genellikle iki gün süren kurultaylar, çeşitli panel ve etkinlikler de içermektedir. Geçtiğimiz senelerde 2007 yılında 1. Öğrenci Üye Kurultayı Ankara’da, 2009 yılında 2. Öğrenci Kurultayı Antalya’da, 2011 yılında 3. Öğrenci Kurultayı Antalya’da, 2013 yılında 4. Öğrenci Kurultayı Antalya’da, 2017 yılında 5. Öğrenci Kurultayı Antalya’da ve 2019 yılında 6. Öğrenci Kurultayı Ankara’da gerçekleştirilmiştir. 6. Öğrenci Kurultayı’mız 10 üniversiteden 105 maden mühendisi öğrenci üyelerimizin katılımıyla, sorunlarını tartışma ve bu sorunlara çözüm üretme olanağıyla gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirdiğimiz teknik geziler mesleğimizi ve mesleğimize dair alanları tanımak, örgütlenmek amacıyla çok büyük önem taşımaktadırlar. 27 Nisan 2019’da Eskişehir Kırka ETİ Bor İşletmeleri’ne yapmış olduğumuz teknik gezi, bor madeninin işlenme biçimi ve kullanım alanları ile ilgili birçok teknik bilgiyi de içeren kapsamlı ve eğlenceli planlanmıştır. 12-13 Ocak 2020 tarihlerinde de Zonguldak’ta Türkiye Taşkömürü Kurumu’na bağlı Üzülmüş İşletmesi’ne teknik gezi düzenlenmişti. Gezi kapsamında yeraltı kömür ocağının yapısı, kullanılan ekipmanlar ve yöntemler hakkında detaylı bilgiler edinilmiştir.

Pandemi koşulları dolayısıyla herkes gibi biz de çalışmalarımız kapsamında bu durumdan etkilendik. Ama durumun ve kapanmaların sürekliliği nedeniyle çalışmalarımıza devam etmekten de geri durmadık. Bu geçirdiğimiz uzun kapanma süresince 14 online teknik söyleşi gerçekleştirdik: “Doğal Taş ve Mermer Madencilğinde Maden Mühendisleri” konulu söyleşimizi Doç. Dr. Murat YURDAKUL hocamızla, “Maden Makinaları Satış ve Pazarlama” konulu söyleşimizi Maden Yüksek Mühendisi Davut ÖZLEN’le, “Maden Mühendisliğinde Uzaktan Eğitim” konulu söyleşimizi Prof. Dr. Ekrem YÜCE hocamızla, “Maden Mühendislerinin Özel Çalış-

ma Alanları” konulu söyleşimizi Maden Mühendisi İbrahim YILMAZOĞLU’yla, “Yeraltı Maden İşletmeciliğinde İş Sağlığı ve Güvenliği” konulu söyleşimizi iş sağlığı ve güvenliği uzmanı İbrahim IŞIK’la, “Yurt Dışında Maden Mühendisliği Eğitimi ve İstihdamı” konulu söyleşimizi Doç. Dr. Mehmet KIZIL hocamızla, “Sondaj Sektöründe Mühendislik” konulu söyleşimizi Dr. Bülent TOKA’yla, “Salgın Döneminde Uzaktan Eğitim” konulu söyleşimizi Prof. Dr. Soner YILDIRIM ve Doç. Dr. Serap EMİL hocalarımızla, “Maden Mühendislerinin Hukuki Sorumlulukları” konulu söyleşimizi Avukat-Maden Mühendisi Ömer GÜNAY’la, “Türkiye’de Bor” konulu söyleşimizi Maden Mühendisi Alper ENTOK’la, “Bir Aydınlanma Hikayesi: Köy Enstitüleri” konulu söyleşimizi Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Başkanı Erdal ATICI’yla, “Maden Mühendisliğinde Delme Patlatmanın Önemi” konulu söyleşimizi Maden Yüksek Mühendisi Velat ALABAŞ’la, “Çimento Sektöründe Maden Mühendisliği” konulu söyleşimizi Maden Yüksek Mühendisi Elif AKIN’la ve son olarak “Üniversitelerde Bilim Etiği ve Liyakat” konulu söyleşimizi Trakya Üniversitesi eski rektörü Prof. Dr. Osman İNCİ hocamızla dolu dolu gerçekleştirdik.

Genç Madenci yerelde yüzden fazla toplantı ve sayısız sosyal faaliyet gerçekleştirmiştir ve gerçekleştirmeye devam etmektedir. Geçtiğimiz sene pandemi dolayısıyla meydanlarda olamadık ama 2019 yılında ve öncesinde meydanlardaydık. Bağımsız, demokratik, sosyal adaletin sağlandığı bir düzen için, güvenli bir çalışma ortamı için, insan hakları ve özgürlük için, bilim ve tekniğin ışığında omuz omuza mücadele etmeye devam edeceğiz...

Biraz da Genç Madenci olarak destek sağladığımız imza kampanyalarından bahsetmek istiyorum. Hükümetin, üst örgütümüz olan TMMOB ile ilgili hazırladığı yasa tasarısına karşı “TMMOB’a Dokunma” sloganı ile başlatılan imza kampanyası kapsamında üniversitelerde masalar açılmış, Maden Mühendisliği öğrencileri arasında imza toplanmıştır. İmza toplanması sırasında bir bildiri çıkarılmış, öğrenci üyelerimizin yasanın içeriği konusunda bilgi edinmeleri sağlanmıştır. Ayrıca 2018 yılının Aralık ayında Meclise sunulan Maden Kanunu’nda yapılması düşünülen değişiklik önergesinde meslek ve meslektaşın menfaatleri açısından uygun olmadığını düşündüğümüz ve kabul edilemeyecek maddeler ile ilgili imza kampanyası düzenlendi. Düzenlenen imza kampanyasında 3000’in üzerinde imza toplandı. Mecliste, komisyonlarda yapılan mücadeleler sonucunda mesleğimiz ve meslektaşlarımız için ciddi kazanımlar elde edilmiştir. Ayrıca “Maden Mühendisliği Asgari Ücret İmza Kampanyası” da düzenlenmiştir.

Odamız, mühendislerin düşük ücretlerle çalıştırılmasının ve SGK primlerinin düşük gösterilmesinin önüne geçilmesi için “Maden Mühendisleri Asgari Ücret Tarifesi Uygulansın” sloganıyla imza kampanyası başlattı. İmza kampanyası, 10 Haziran’dan 8 Temmuz’a kadar sürdürülmüş, kampanya kapsamında Türkiye’nin çeşitli illerinde forumlar ve etkinlikler düzenlenmiştir.

Bunların yanı sıra çeşitli basın açıklamalarımız da oldu. Basın açıklamalarımızın başında şu an üniversite öğrencilerimizin büyük bir sorunu olan barınma konusu mevcuttur. Bu kapsamda barınma evrensel bir haktır diyoruz ve öğrencileri ötekileştiren, müşteri gibi gören mevcut anlayışı kabul etmiyoruz. Ayrıca pandemi döneminde yaşanan yoğun eğitim-öğretim sıkıntısından kaynaklı olarak uzaktan eğitim döneminde öğrencilerin sorunlarını görmezden gelen iktidar ve YÖK, önümüzdeki eğitim-öğretim döneminde sağlık açısından gerekli önlemleri alarak yüz yüze eğitimin şartlarını oluşturmalıdır diyerek basın açıklamamızı yaptık. Bununla birlikte Zonguldak Maden Mühendisleri Odası Lokali’nin TTK’dan alınarak hazineye devredilmek istenmesi üzerine Zonguldak’ın tarihini yok etmek isteyenlere, bilimi, tekniği ve odamızı hedef alanlara, ranta ve talana karşı; Genç Madenci Örgütü tüm üniversite temsilcileri ile beraber TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak Şubesi ile mücadelelerinde sonuna kadar birliktedir dedik ve bir basın açıklaması yaptık. Ayrıca rektör atamalarıyla üniversiteleri siyasi parti teşkilatına dönüştürmeyi amaçlayan iktidar ve YÖK, uzaktan eğitimde ortaya çıkan eşitsizlikleri gidermeli, tüm öğrencilerin eşit imkanlarda öğrenimlerini sürdüreceği özgür bir üniversite ortamını sağlamalı ve üniversite yönetimlerini kayyumlarla değil seçilmiş rektörler ile yürütülmelidir dedik ve bir basın açıklaması yaptık. Bunun yanı sıra Boğaziçi Üniversitesi kayyum rektör atamasında TMMOB Maden Mühendisleri Odası Genç Madenci Örgütü olarak üniversitelelerinin özerkliğine, demokratik kimliğine ve kültürel mirasına sahip çıkan ve bu uğurda direnen Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenlerinin yanındaydık ve yanında olmaya devam edeceğiz. Baskılar ne kadar artarsa artsın, özgür ve demokratik üniversite talebimizden ve başımızı dik tutmaktan asla vazgeçmeyeceğiz!

Son olarak bütün bu etkinlikleri planlamak ve gerçekleştirmek için hangi çalışmalar yapıldığından bahsetmek istiyorum:

1) Üniversite Öğrenci Temsilcileri oluşturulmakta ve/veya yenilenmekte,

2) Çalışma Programı ve temel kararların alınması için Merkezi Öğrenci Temsilcileri Toplantısı yapılmakta,

3) Merkez ve Şube YK'nın çalışmalara aktif katılımların sağlanması için en az bir YK üyesinin sorumluluk alması sağlanmakta,

4) MYK ve Oda örgütlülüğüne bilgi vermek ve değerlendirmek üzere çalışmalar konusunda raporlar hazırlanmaktadır.

Genç Madenci; Karanlığa karşı aydınlığı, savaşa ve işgale karşı barışı, eşitsizliğe karşı adaleti, linç kültürüne karşı kardeşliği, sermayeye karşı emeği, baskıya ve zora karşı özgürlüğü savunmaya, neoliberalizme, gericiliğe ve ırkçılığa karşı mücadele bayrağını yükseltmeye, insanımıza ve hepimize her zaman dayatılan “Kırk katır, kırk satır” ikilemine karşı başka bir dünya, başka bir Türkiye, başka bir yaşam mümkün demeye devam edecektir.

IV. OTURUM

MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNİN KONTENJAN SORUNU

Prof. Dr. Muammer Kaya
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE MADENCİLİK EĞİTİMİNE BAKIŞ

*“Madencilik Her Şey Değildir.
Fakat Madencilik Olmadan Her Şey, Hiçbir Şeydir...”*

Muammer KAYA ve Umut KAR

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Maden Mühendisliği Bölümü, mkaya@ogu.edu.tr

Öz

Bu makale insanların ilk kullandığı maden ve minerallerin ekonomik ve sosyal önemini kapsamaktadır. Dünya’da ve Türkiye’de madencilik eğitiminin köşe taşları, Maden Mühendisliği eğitiminin arz-talep durumu, Maden ve Cevher Hazırlama Mühendislerinin görevleri, çalışma ortamları ve çalışan profiline dağılımı detaylı açıklamaktadır. Türkiye’de Maden Mühendisliği Bölümlerine yerleşen öğrenci sayıları, kontenjan dağılımları, mezun sayıları, öğretim üyesi karşılaştırmaları yapılmıştır. Son olarak madenciliğin ekonomik büyüklüğü ve Türkiye ihracatı içindeki payı irdelenmiştir.

Giriş

İnsanoğlu ilk olarak madenlerden tuz, çakmaktaşı ve kil kullanmışlardır. Sonra altın, bakır, bronz ve demir kullanmışlardır. Dünyada ilk metalürjik üretim kuzeydoğu İran’da başlamıştır. Oradan tüm dünyaya yayılmıştır. Eski çağlarda en önemli ticari meta metaller olmuştur. İlk insanlar çağlara maden ve metalürji ile ilgili isimler vermiştir. Mezolitik Çağda (MÖ 10.000 - MÖ 8.000) çakmak taşından yapılmış kesici ve

delici aletlere rastlanır. Yaşam mağaralarda devam etmiştir. Kalkolitik Çağda (Taş - Bakır Çağı MÖ 5.500 - MÖ 3.000) Asur Ticaret Kolonileri sayesinde Anadolu'da yazılı tarih devirleri başlamıştır. Bu çağın en büyük özelliği hem tarih öncesi devirleri hem de yazılı tarih dönemlerini içermesidir. Kalkolitik çağın devamı olarak Maden çağları ortaya çıkmıştır. Maden Çağları (MÖ 3.000 - MÖ 1.200): Bakır Çağı, Tunç Çağı ve Demir Çağıdır. İlk zamanlar bakırdan eşyalar yapılmıştır. Daha sonra ise tunç ve demir geliştirilmiştir (Çizelge 1). Avrupa'nın karanlık çağdan gelişmişliğe geçişi metallerin keşfi ve işlenmesiyle olmuştur. 18 yy'da İngiltere'de gelişen Sanayi devrimi ile demir ve kömür madenciliği alanında önemli gelişmeler ve keşifler olmuştur.

Madencilik ve mineraller küresel bir konudur. Dünyadaki büyük madenlerin kıtasal dağılımını Şekil 1 göstermektedir. Madenler dünyada homojen dağılmamıştır. Bazı bölgeler maden açısından çok zengin iken bazı bölgeler fakirdir. Üzerinde fazla medeniyet yaşamış topraklar madencilik açısından bugün daha fakirdir. Çünkü bu medeniyetler yüzeye yakın olan madenleri çıkarıp kullanmışlardır. Şekil 2 dünya ana kömür ve linyit yataklarının dağılımını göstermektedir. Dünyada bazı bölgeler antrasit, bitümlü kömür ve linyit açısından zengin iken çoğu bölge oldukça fakirdir.

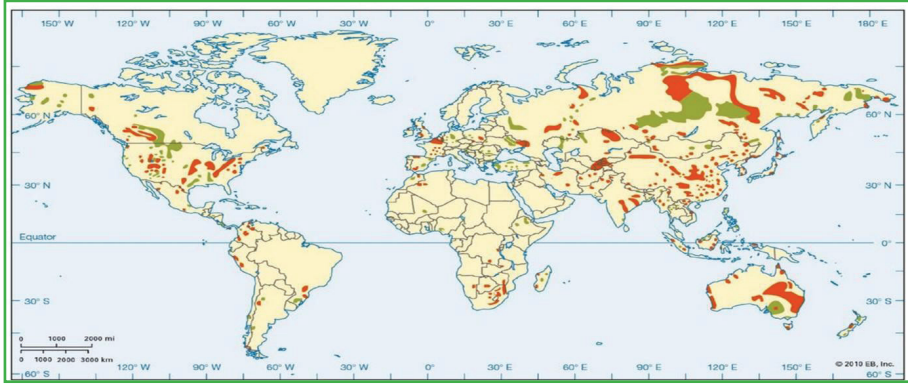
Çizelge 1. İlk çağlar ile maden ve metalürji ilişkisi.

Taş Devri	Eski Taş Çağı Yontma Taş Devri Paleolitik Çağ	2,5 milyon yıl - M.Ö. 12.000	
	Orta Taş Çağı <u>Avrupa'da Mezolitik</u> <u>Çağ Ön Asya'da</u> <u>Protoneolitik Çağ</u>	M.Ö. 12.000 - M.Ö. 9.000	
	Cilalı Taş Devri Neolitik Kültür Evresi	M.Ö. 9.000 - M.Ö. 5.500	
Bakır Devri	Bakır Taş Çağı Kalkolitik Çağ Maden Taş Çağı	M.Ö. 5.000 - M.Ö. 3.000	
İlk Çağ Antik tarih	Tunç Devri	Erken Tunç Çağı	M.Ö. 3.300–2.000
		Orta Tunç Çağı	M.Ö. 2.000–1.550
		Geç Tunç Çağı	M.Ö. 1.550–1.200
Demir Devri		M.Ö. 1.190 - M.Ö. 330	

Şekil 1: Dünyadaki büyük madenlerinin küresel dağılımı.

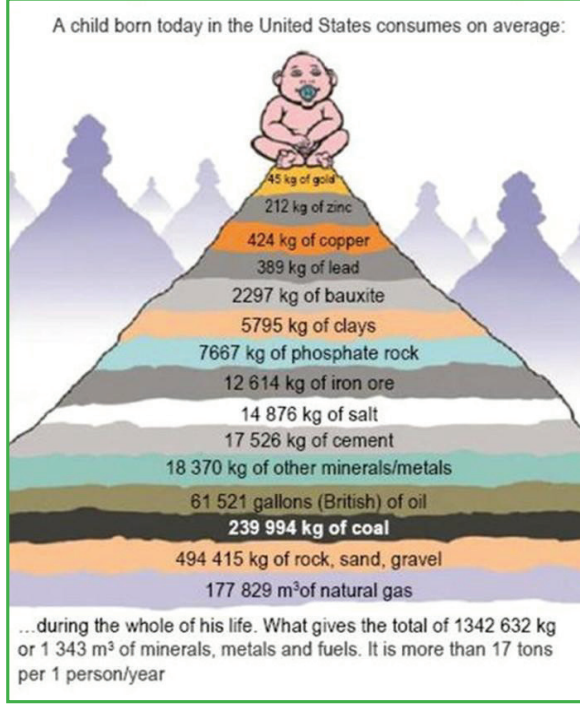
Şekil 2: Dünyadaki önemli kömür kaynaklarının küresel dağılımı.

Minerallerin Ekonomik ve Sosyal Önemi

ABD’de her doğan çocuk hayatı boyunca ortalama 177.829 m³ doğal-gaz; 495 t kaya, kum ve çakıl; 240 t kömür; 61.521 galon petrol; 18.4 t mineral/metal; 17.5 ton çimento, 15 ton tuz, 12.6 t Fe cevheri, 7.7 t fosfat; 5.8 ton kil, 2.3 t boksit; 398 ton Pb, 424 kg Cu; 212 kg Zn ve 45 kg Au tüketir. ABD’de her kişi için yılda 17 ton mineral/maden tüketilir (Şekil 3).

Şekil 3: ABD’de kişi başına ömür boyunca tüketilen mineral/maden miktarları (Mineral Information Institute).

Dünyada Madencilik Eğitimi

Dünyada ilk kurulan maden teknik okulu 1736 yılında Schemnitz, Avusturya imparatorluğunda kurulmuştur. Burası 1762’de Akademiye yükseltilmiştir. Bu açılan ilk madencilik okulu daha sonra Macaristan’daki Miskolc’a taşınmıştır. İkinci okul 1756’da Potosí, Yeni İspanya’da (şimdiki Bolıvyaya) kurulmuştur. Almanya’da Freiberg’de üçüncü madencilik okulu 1765 ve Berlin’de 1770 yılında dördüncü okul kurulmuştur. 1773’te Saint Petersburg, Leningard Rusya’da başka bir madencilik okulu kurulmuştur. 1782’de İspanya Vergara, 1783’te Paris’te “Ecole des Mines” kurulmuştur. 1792’de Meksika City’de, 1820’de Fulun’da bir başka okul kurulmuş ve daha sonra Stockholm’a taşınarak Kraliyet Teknoloji Enstitüsü olmuştur. 1848’de Leoben Avusturya İmparatorluğunda kurulmuştur (Çizelge 2).

Çizelge 2. Dünyada ilk kurulan on maden okulu.

Kuruluş Yılı	Yeri	Açıklama
1736*	Schemnitz, Avusturya İmparatorluğu	Macaristan Miskolc'a taşındı
1756	Potosi, Yeni İspanya	Şimdi Bolivya'da
1765	Freiberg, Saksonya	Almanya
1770	Berlin	Almanya
1773	Saint Petersburg, Leningrad	Rusya
1782	Vergara	İspanya
1783	Paris	Fransa, Ecole de Mines
1792	Meksika City	Meksika
1820	Fulun, İsveç	Stockholm'a taşındı.
1848	Leoben, Avusturya İmparatorluğu	

*İlk olarak teknik okul olarak kuruldu, 1762'de Akademiye yükseltildi.

Türkiye'de Madencilik Eğitimi

Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet devrinde madencilik eğitiminin köşe taşları Çizelge 3'te özetlenmiştir. 1840'ta Fransa'da eğitim görmüş Edhem Paşa ülkemizde ilk maden okulunun açılmasına ön ayak olmuştur. 1863-1890 yılları arasında İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesinin temelini oluşturan "Darülfünun Mühendishane-i Bahr-i Hümayûn" işlev görmüştür. 1872-1880 arasında maden teknikeri ve mühendisi yetiştiren Orman Maadin Mektebi kuruldu. Cumhuriyet döneminde Atatürk tarafından Zonguldak'ta Yüksek Maadin ve

Sanayi mektebi kurulmuştur. Bu okulun ömrü kısa olmuştur. 1935 yılında MTA, Etibank ve Sümerbank Atatürk tarafından kuruldu ve bu kurumların ihtiyacı olan uzmanlar ya yurt dışından getirildi ya da yurt dışına öğrenciler gönderilip eğitildiler. Maden Mühendisliği Bölümleri, 1953'te İstanbul'da İTÜ, 1960'ta Ankara'da ODTÜ ve 1968'de Hacettepe Üniversitesi kuruldu.

1972’de İzmir’de Dokuz Eylül Üniversitesi, 1975’te Zonguldak’ta Karaelmas (daha sonra B. Ecevit) ve Eskişehir’de DMMA (daha sonra Anadolu ve Eskişehir Osmangazi), 1987’de Sivas’ta Cumhuriyet ve Isparta’da S. Demirel Üniversitelerinde, 1990’da Adana’da Çukurova Üniversitesi, İstanbul’da İstanbul Üniversitesi ve Trabzon’da KTÜ’de kuruldu. 1991’de Malatya’da İnönü Üniversitesi’nde, 1992’de Konya’da Selçuk Üniversitesi’nde (şimdi Konya Teknik Üniversitesi) ve Diyarbakır’da Dicle Üniversitesi’nde; 1993’te Kütahya’da Dumlupınar Üniversitesi’nde ve Niğde’de Ömer Halisdemir Üniversitesi’nde; 2002’de Afyon’da Kocatepe Üniversitesi’nde; 2010’da Muğla’da Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde, 2012’de Çanakkale’de 18 Mart Üniversitesi’nde ve Uşak’ta Uşak Üniversitesi’nde, 2013’te; Şırnak’ta Şırnak Üniversitesi’nde, Adana’da Alparslan Türkeş Üniversitesi’nde, Kayseri’de Abdullah Gül Üniversitesi’nde ve Batman’da Batman Üniversitesi’nde kurulmuştur. Ancak son kurulan üniversiteler hiç öğrenci almadan bölümlerini kapatmıştır. 2021 Webometrik Dünya sıralamasında ODTÜ Türkiye’de 1. ve Dünya’da 497. sırada, İTÜ Türkiye’de 2. ve Dünya’da 590. sırada Hacettepe Üniversitesi ise Türkiye’de 3. ve Dünyada 619. sırada yer almıştır. İstanbul Üniversitesi 6., Dokuz Eylül 11. ve Eskişehir Osmangazi 24. sırada yer almıştır.

Çizelge 3. Türkiye’de Maden Mühendisliği Bölümlerinin kuruluş sırası, Türkiye’de ve Dünyadaki bölümlerimizin sıralama

	YIL	KURULUŞ	AÇIKLAMA
O S M A N L I	1840	Edhem Paşa	Fransa’da eğitim görmüş ilk Maden Müh. Okulu açılmasına önyak olmuştur.
	1863-1890	Darülfünun Mühendishaneyi Bahri Hümayun	İÜ ve İTÜ’nün temelini oluşturan ilk üniversite. Madencilik ve Jeoloji dersleri var.
	1872-1880	Orman Maadin Mektebi	Maden teknikeri ve mühendis yetiştirmiştir.

C U M H U R İ Y E T D Ö N E M İ	1924-1931	Yüksek Maden ve Sanayi Mektebi	Zonguldak'ta kurulup kısa ömür- lü olmuştur.		
	1935	MTA, Edirne ve Samsun'da kuruldu.	Elesan imiyacı yabancı uzman ve yurt dışına adam göndererek sarıldı.		
	1941-1950	Maden Meslek Yüksek Okulu	MTA tarafından Zonguldak'ta kuruldu.	Wetnesslik Stratejisi	
				Türkiye	Dünya
	1953	İTÜ	İstanbul	2	590
	1960	ODTÜ	Ankara	1	497
	1968	Hacettepe Ü.	Ankara	3	619
	1972	Dokuz Eylül Ü.	İzmir	11	1004
	1975	Karalması/B. Ecevit Ü. EDMMA/Anadolu/Osmangazi Ü.	Zonguldak Eskişehir	24	1353
	1987	Cumhuriyet Ü. S. Demirel Ü.	Sivas Isparta	45 36	1861 1582
	1990	Çukurova Ü. İstanbul Ü. Karadeniz Teknik Ü.	Adana İstanbul Trabzon	16 6 22	1097 726 1348
	1991	İnönü Ü.	Malatya	44	1832
	1992	Selçuk/Konya Teknik Ü. Dicle Ü.	Konya Diyarbakır	155 128	6470 3904
	1993	Dumlupınar Ü. Niğde/Ömer Halisdemir Ü.	Kütahya Niğde	68	2355
	2002	Afyon Kocatepe Ü.	Afyon	52	2077
	2010	Sıtkı Koçman Ü.	Muğla	50	2038
	2012	Onsekiz Mart Ü. Uşak Ü.	Çanakkale Uşak	42 92	1797
	2013	Şırnak Ü.	Şırnak		
		Alparistan Türkes Ü.	Adana	126	3867
		Abdulrah Güllü Ü.	Kayseri (Açılmadan kapatıldı)		
		Balıman Ü.	Balıman (Açılmadan kapatıldı)		

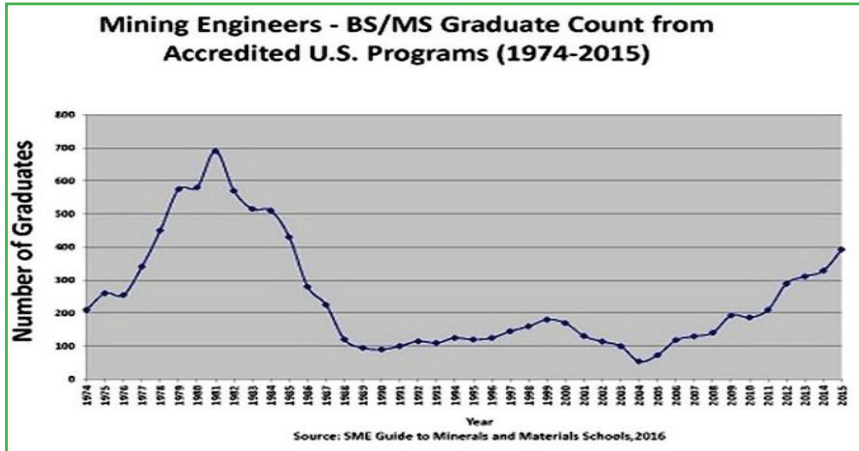
2005-2006 yılı ÖSYM-YÖK verilerine göre Mühendislik/Mimarlık Fakültelerinde Maden

Mühendisliği kontenjanı 1030 kişi idi. 16 aktif bölümün 6 tanesi hem I. Öğretim (760 öğrenci, 2004 kontenjanı) hem de II. Öğretimi (270 öğrenci, 2004 kontenjanı) yapmaktaydı. Bu yıllarda Kanada'nın 120, Avustralya'nın 130, G. Afrika'nın 30, İngiltere'nin 30 ve ABD'nin 120 yeni mezun Maden Mühendisine ihtiyaç vardı. Kanada, ABD ve G. Afrika Maden Mühendisi eksikliğini beyin göçüyle geliştirmekte olan ülkelerden temin ediyordu. **Bu tarihlerde ülkemizde yetiştirilen Maden Mühendislerinin sayısı Dünyanın toplam talebinden dahi çok fazla idi** (Kaya, 2007). Gereğinden fazla Maden Mühendisi yetiştirmek geri kalmışlıkla özdeşdir. Gelişmekte olan ülkelerin kıt kaynaklarını gereksiz yere bu şekilde plansız ve programsız savurması israftır.

Dünyada Maden Mühendisliği Eğitimi

ABD'de 1974-2015 yılları arasında akredite Lisans/Yüksek Lisans mezunları değişimi Şekil 4'te verilmiştir. Mezun sayısı 1981'de maksimum 700'e çıkmış, 1990'larda 100'lere kadar düşmüş ve 2004'te minimum yapıp yükselişe geçmiş ve 2015'te 400 mezuna ulaşmıştır. 2020-2030 arasında yıllık %4 artış beklenmekte olup. 2020-2030 arasında 200 yeni iş imkânı yaratılacağı tahmini yapılmaktadır.

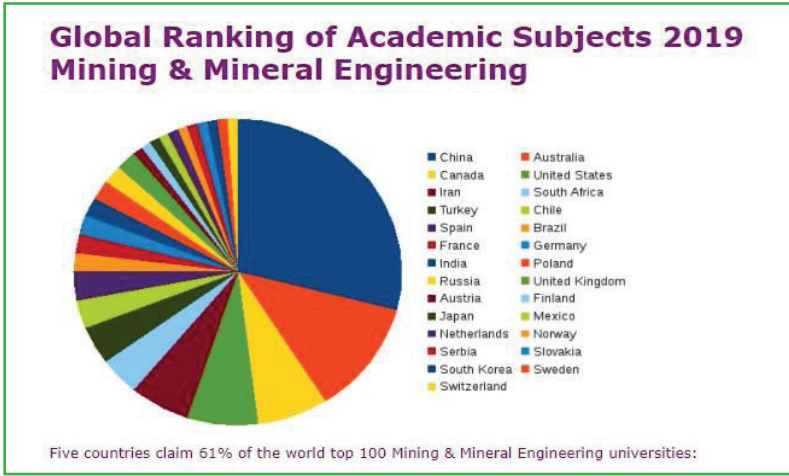
Şekil 4. 1974-2015 yılları arasında ABD'de akredite Maden Mühendisi lisans ve lisansüstü mezun sayısı.

Avustralya’da kısa vadeli Maden Mühendisi mezunu arz-talep dengesine göre Avustralya’nın son 3 yılda, yılda 160 yeni Maden Mühendisine ihtiyacı olduğu ve bunun 60 tanesi 2020 ve 90 tanesi 2021 yılında eksik kalacaktır. Eksik Maden Mühendisleri Güney Amerika, Afrika ve G. Afrika’dan sağlanacağı tahmin edilmektedir (Wits University, 2011; Knights, 2020). G. Afrika’da 2002-2011 yılları arasında Üniversitelerden mezun olan Maden Mühendisi sayısı 32 ile 102 arasında değişmiştir.

Şekil 5, 2019 Maden ve Mineral Mühendisliğinde küresel akademik alan sıralamasını göstermektedir. Beş ülke (Çin, Avustralya, Kanada, ABD ve İran) dünyanın ilk 100 Maden Mühendisliği Üniversitelerini kapsar. G. Afrika, Türkiye, Şili, İspanya ve Brezilya sırasıyla ilk 10 içindedir. İlk 5 ülke toplam Maden ve Mineral Mühendislikleri bölümünün %61’ini kapsar.

Şekil 5. 2019 yılında akademik alana göre küresel Maden ve Mineral Mühendisliği bölümlerinin sıralaması.

Maden ve Cevher Hazırlama Mühendislerinin Görevleri

Maden ve Cevher Hazırlama Mühendislerinin görevleri Çizelge 4’te özetlenmiştir. Maden Mühendisi optimum madencilik yöntemini ve verimliliği belirler. Dünya kabağına verilen rahatsızlığı en aza indirir. Üretim için ölçümler yapar, optimum taşıma ve havalandırma sistemlerini geliştirir. İş güvenliği stratejilerini uygular. Cevher Hazırlama Mühendisi ise değerli mineralleri/metalleri üretmek için uygun işlem süreçlerini ve akım şemalarını tasarlar. Yüksek tenör ve randımanda konsantre üretmek

için ayırma işlem süreçlerini geliştirir ve çevreye verilebilecek etkileri en aza indirmeye çalışır.

Çizelge 4. Maden ve Cevher Hazırlama Mühendislerinin görevleri.

Maden Mühendisi	Cevher Hazırlama Mühendisi
<p>En iyi madencilik yöntemini belirlemek,</p> <p>Yerküreye verilen rahatsızlığı minimize etmek,</p> <p>Üretim seviyelerini belirlemek için ölçüm yapmak,</p> <p>En uygun malzeme nakliyat sistemini geliştirmek,</p> <p>Operasyon verimini değerlendirmek, Havalandırma ve iş güvenliği stratejilerini geliştirmek.</p>	<p>İşlem süreçlerini ve değerli malzeme üretim akım şemalarını tasarlar,</p> <p>Değerli mineralleri diğer minerallerden ayırma süreçlerini geliştirir ve yönetir,</p> <p>Taşınabilir ürünler/konsantreler üretir, Çevresel etkileri azaltan işlemler uygular.</p>

Maden Mühendislerinin Çalışma Ortamı

Maden Mühendislerinin bazıları metal madenler, endüstriyel hammaddeler, kömür ocakları, kum ve çakıl ocakları, mühendislik büroları ve devlette çalışabilirler. Çalışma ortamı çoğunlukla şehir merkezlerinden uzakta, ilçe ve köy kenarlarındaki ücra yerlerde olabilmektedir. Maden Mühendisleri tam zamanlı çoğu zaman haftada 40 saatten fazla çalışabilir ve şantiyelerde ikamet edebilir. ABD’de 2020 yılında istihdam edilen toplam 6300 Maden ve Jeoloji Mühendislerinin çalışma ortamı ve aldığı ücret dağılımı şöyledir (U.S. Bureau of Labor Statistics, 2021):

Çizelge 5. Türkiye’de maden ve metal sektöründe çalışanların profili.

Ø Mühendislik Hizmetleri	%33	Ortalama ücret: 88420 \$/yıl
Ø Metal Madenleri	%19	Ortalama ücret: 88950 \$/yıl
Ø Kömür Madenleri	%8	Ortalama ücret: 91320 \$/yıl
Ø Devlet	%7	Ortalama ücret: 91300 \$/yıl
Ø Petrol ve Doğal Gaz	%4	Ortalama ücret: 138380 \$/yıl
Ortalama (Mayıs, 2020)		Ortalama ücret: 93800 \$/yıl

Türkiye’de Maden ve Metal Sektöründe Çalışanların Profili

Çizelge 5 Türkiye’de Maden ve Metal Sektöründe çalışanların profili göstermektedir. Çalışanların %70’i erkek ve %28’i kadındır.

Maden ve Metal Sanayi Sektöründe Çalışanların								
İş Alanları	Sayı	(%)	Mezuniyet	Sayı	(%)	Öğrenim Seviyesi	Sayı	(%)
Satış	19776	31,35	İşletme	15955	37,46	Lisans	41334	47,45
Mühendislik	14892	23,60	Maden Müh.	14270	33,50	Lise	21009	24,12
Üretim/Kalite	13073	20,72	Jeoloji Müh.	5695	13,37	Ön Lisans	12117	13,91
Finans/Mali İşler	8472	13,43	İktisat	4036	9,48	Lisans Öğrenci	6547	7,52
İdari İşler/Ofis	6878	10,90	Makine Müh.	2639	6,20	Yüksek Lisans	6105	7,01
Toplam	63.091	100,00	Toplam	42.595	100,00	Toplam	87.112	100,00

İş alanlarına bakıldığında toplam 63.091 kişinin %31,4’ü satışta, %23,6’sı mühendislikte, %20,7’si üretimde, %13,4’ü finans ve %10,9’ü idari işlerde istihdam edilmektedir. Bu sektörde 42595 çalışanın %37,5’i işletme, %33,5’i Maden Mühendisi, %13,4’ü Jeoloji Mühendisi, %9,5’ü iktisat, %6,2’si Makine Mühendisidir. Çalışan 87.112 kişinin %47,5’i

lisans, %24,1'i lise, %13,9'u ön lisans, %7,5'i lisans öğrencisi ve %7'si yüksek lisans derecesine sahiptir.

Türkiye'de Maden Mühendisliği Bölümlerine Yerleşme ve Kontenjan Durumu

Türkiye'de Maden Mühendisliği Bölümlerine yerleşme ve kontenjanlarının 2017-2022 yılları arasında mukayesesi Çizelge 6'da verilmiştir. İTÜ, ODTÜ ve Hacettepe Üniversiteleri dışındaki Üniversiteler kontenjanlarını tam dolduramamaktadır. Dokuz Eylül, İstanbul, Eskişehir Osmangazi ve KTÜ kısmen kontenjanlarını doldururken birçok bölüme çok az öğrenci yerleşmiş veya hiç öğrenci yerleşmemiştir. Bazı bölümler ise kapanmak zorunda kalmıştır. 2017-18 yılındaki 460 kontenjan 2021-22 yıllarında 395'e düşmüştür. 2017-18 yılındaki yerleşen sayısı 363'ten 2021-22 yılında 280'e gerilemiştir.

Çizelge 6. Türkiye'deki Maden Mühendisliği Bölümlerinin son 5 yılda kontenjan ve yerleşen sayılarının mukayesesi.

Üniversite	2017-18		2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		SIRALAMA
	Kont.	Yerleşen	Kont.	Yerleşen	Kont.	Yerleşen	Kont.	Yerleşen	Kont.	Yerleşen	
Alparslan Türkeş					15	2	15	2			
Afyon Kocatepe	10	3	10	2	10	3	10	4	10	1	8
Çanakkale	10	3	10	1							
Çukurova	10	5	10	3			20	3	20	5	7
Dicle	10	2									
Dokuz Eylül	80	54	80	36	60	27	50	34	40	33	2
ESOGU	30	19	30	16	30	14	30	10	20	20	4
Hacettepe	60	62	60	62	60	62	60	61	60	62	1
İnönü									30	0	
İTÜ	60	61	60	61	60	61	60	62	60	62	1
İÜ	60	62	60	59	70	30	40	33	40	21	3
KTÜ	20	9	20	11	20	4	20	5	20	10	5
Konya Teknik (Selçuk)	10	4	10	1							
Kütahya Dumlupınar	10	4	10	2							
Muğla Sıtkı Koçman	10	11	20	9	20	5	20	7	20	6	6
ODTÜ	60	61	60	60	60	61	60	60	60	60	1
Sivas Cumhuriyet	10	0			20	0					
Süleyman Demirel					20	4	20	2			
Şırnak			15	0	15	1					
Zonguldak Karaelmas	10	3	10	1	15	3	15	2	15	0	
	460	363	465	324	475	277	420	285	395	280	

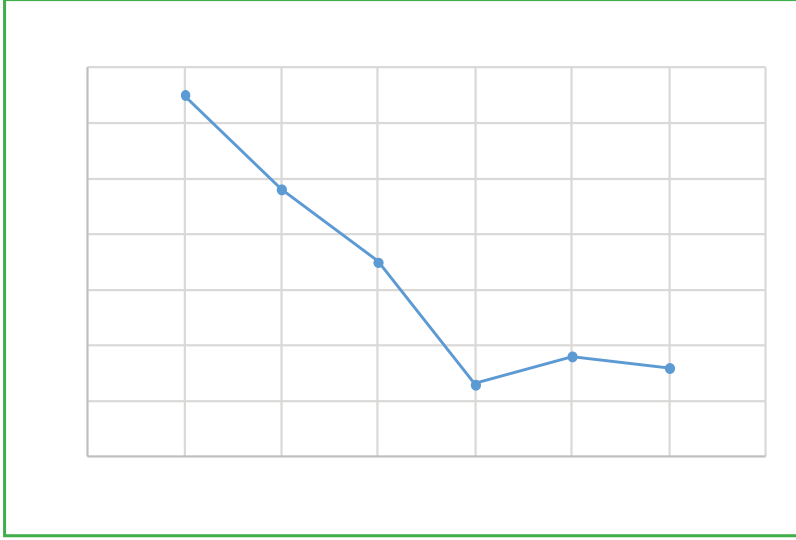
Çizelge 7 Türkiye’de kontenjanlarını tam dolduran ilk 3 Bölümün 2016-2021 başarı sıralamasının değişimini mukayese etmektedir. Başarı sırası en iyi olan ODTÜ 71.143 ile 87.319, İTÜ 99.800 ile 111.139 ve Hacettepe Üniversitesi 148.000 ile 174.106 arasından öğrenci almıştır.

Yerleşen öğrenci sayısının 2016 ve 2021 arasındaki değişimi Şekil 6’da verilmiştir. 2016’da 380 olan Maden Mühendisliğine yerleşen sayısı, 2019’da 276’ya düşmüş ve 2021’de 282 olarak gerçekleşmiştir.

Çizelge 7. 2016-2021 yılları arasında kontenjanlarını dolduran üç üniversitenin başarı sırası ve taban puanları.

Üniversite Adı	Yıl	Başarı Sırası	Taban Puanı
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2021	71.143	369,46181
	2020	74.443	427,26923
	2019	87.319	373,27924
	2018	84.700	35.772.518
	2017	75.381	360,37921
	2016	72.600	366,66505
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2021	111.108	334,12498
	2020	111.139	388,73196
	2019	126.071	337,97118
	2018	130.000	31.723.008
	2017	109.670	325,46055
	2016	99.800	335,04608
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	2021	173.063	294,99551
	2020	164.100	346,48744
	2019	174.106	307,48534
	2018	173.000	291,75771
	2017	151.419	292,58898
	2016	148.000	292,56044

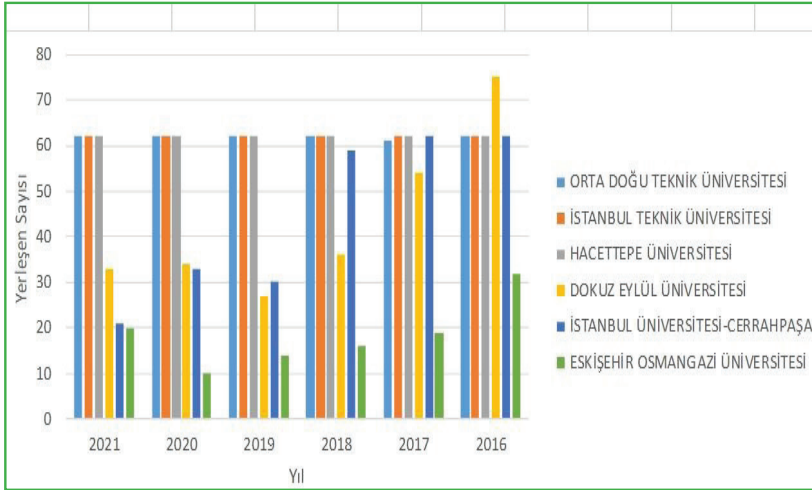
Şekil 6. 2016-2021 arasındaki Maden Mühendisliği Bölümlerine yerleşenlerin sayısı.

2021’de yerleşenlerin bölümlere dağılımı Şekil 7’deki gibi olmuştur. İTÜ, ODTÜ ve

Hacettepe Üniversitesi’ne yerleşen sayısı sabit kalırken, İstanbul, Doku-
kuz Eylül ve Eskişehir Osmangazi’de düşmüştür. Sadece Eskişehir Os-
mangazi 2021’de yerleşen sayısını bir önceki yıla göre artırmıştır.

Şekil 7. 2016-2021 yılları arasında ilk 6 Üniversiteye yerleşenlerin sayısının değişimi.

2012-2020 yılları arası bazı Maden Mühendisliği Bölümlerin mezun sayıları Çizelge 8’de gösterilmiştir. Bu tarihler arasında ODTÜ’den 24-43, İTÜ’den 24-45, Dokuz Eylül Üniversitesinden 53-82 ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesinden 32-106 öğrenci mezun olmuştur.

Çizelge 8. 2012-2020 yılları arasında 6 Maden Mühendisliği Bölümünden mezun olanların sayılarının karşılaştırması.

Yıl	MEZUN SAYILARI					ESOGÜ
	ODTÜ	İTÜ	Dokuz Eylül	Hacettepe	İÜ	
2020	40	42	82	63	4	32
2019	34	45				69
2018	43	45				82
2017	44	43	59			94
2016	24	41	58			89
2015	42	24	53			89
2014	35	39				106
2013	39	37				97
2012	35	41				65

Öğretim Üyesi Sayıları

Çizelge 9 bugün öğrencisi bulunan bazı Maden Mühendisliği Bölümünün öğretim üyesi dağılımı ve karşılaştırmasını göstermektedir. En çok öğretim üyesi Dokuz Eylül Üniversitesinde, en çok Profesör Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde en az ise ODTÜ’de vardır.

Çizelge 9. Bazı Maden Mühendisliği Bölümlerinin akademik personel dağılımı.

Üniversite Adı	Profesör	Doçent	Dr.Öğretim Üyesi	Araştırma Görevlisi
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	13	14	2	11
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	14	5	4	6
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ	7	1	3	4
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	3	5	2	1
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	6	5	-	9
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	9	7	-	8
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	5	-	3	14
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA	7	5	3	7
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	10	7	5	2

Türkiye’de Madencilik Ekonomik Büyüklüğü

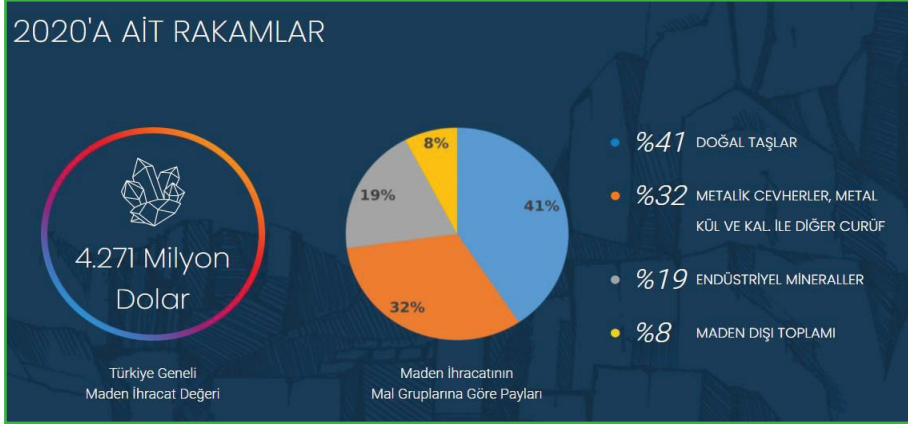
Türkiye’de madencilik gayri safi milli hâsıla (GSMH) içindeki payı %1.2 ile %1.5 arasındadır. Bu oran Rusya’da %22, Avustralya’da %8.7, Şili’de %8.5, Kanada’da %7.5, G. Afrika’da %6.5, ABD’de %5, Almanya’da %4 ve Brezilya’da %3’tür. Ülkemizde 2020 yılında madencilik GSMH içindeki payı %1.17 olarak gerçekleşmiştir.*

Ülkemizde Dünyada ticareti yapılan 90 adet madenden 70 adeti kaynak olarak bulunmaktadır. Türkiye maden çeşitliliği açısından, bulunduğu jeolojik kuşak itibarıyla önemli bir konumda yer almaktadır. Ülkemiz dünyada 168 ülke arasında kaynak çeşitliliği bakımından 8. sıradadır.**

Tüm sektörler hammadde kaynağı olması sebebiyle **ekonomiye dolaylı katkısı 40 milyar doları** bulan Türkiye maden sektörü, 2020 yılını yüzde 0,9 kayıpla tamamlayarak **4,27 milyar dolar** değerinde ihracat gerçekleştirdi. Pandemiden en fazla etkilenen sektörlerin başında gelen sektör, özellikle Şubat 2020 itibarıyla ilk sert düşüşü önemli bir pazar olan Çin’de yaşadı. 2020 yılında toplam 190 ülkeye ihracat yapan maden sektörü, salgının tüm zorluklarına rağmen **Türkiye’nin toplam ihracatından yüzde 2,73 oranında pay almayı başardı**. 2020 yılında değer bazında en çok ihraç edilen maden ürünü yüzde **16,98’lik pay ile işlenmiş mermer** oldu. İşlenmiş mermeri yüzde 15,53 ile blok mermer-traverten, yüzde 7,10 ile bakır cevherleri takip etti. Eti Maden’e göre 2021 yılında 2,6 milyon tonu aşan bor satışı ve 1 milyar doları aşan satış geliri elde edilmiştir.

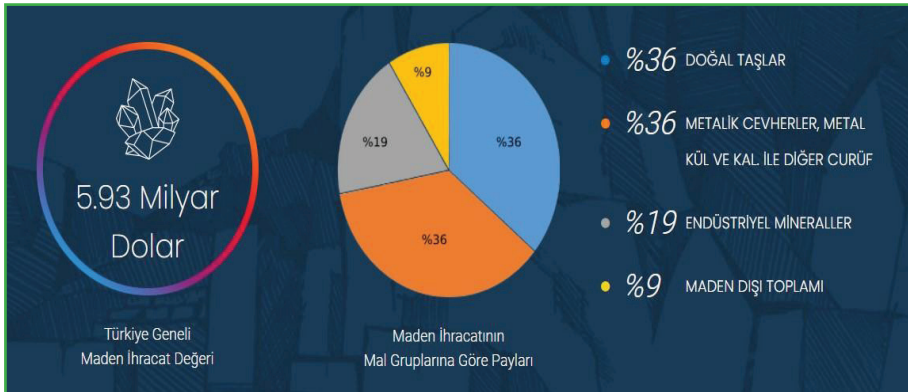
İstanbul Maden İhracatçıları Birliğinin (İMMİB) 2020 verilerine göre Türkiye maden ihracatı 4.271 milyon dolar olmuştur. Bunun %41’i doğal taşlar, %32’si metalik cevherler, metal, kül ve kal. ile diğer cürufur, %19’u endüstriyel hammaddeler ve %8’i maden dışından olmuştur (Şekil 8a).

Şekil 8a. 2020 Türkiye toplam maden ihracatı rakamlarının mal gruplarına göre payları (imib.org.tr).

İstanbul Maden İhracatçıları Birliğinin (İMMİB) 2021 verilerine göre Türkiye maden ihracatı 5,93 milyar dolar olmuştur. Bunun %36'si doğal taşlar, %36'si metalik cevherler, metal, kül ve kal. ile diğer cürüfler, %19'u endüstriyel hammaddeler ve %9'u maden dışından olmuştur (Şekil 8b).

Şekil 8b. 2021 Türkiye toplam maden ihracatı rakamlarının mal gruplarına göre payları (imib.org.tr).

Çizelge 9 Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) verilerine göre 2016-2020 yılları arasında

Türkiye ihracatı ile Maden ihracatının karşılaştırılmasını göstermektedir. 2016'daki toplam

142.1 milyar dolarlık ihracatın %2.7'si, 2017'de 156.8 milyar dolarlık ihracatın %3'ü,

Çizelge 9. 2016-2020 yılları arasında Türkiye ihracatı ile Maden ihracatının karşılaştırılması.

	2016	2017	2018	2019*	2020*
Toplam İhracat (x1.000 \$) İhracat (x1.000 \$)	142.138.850	156.782.257	168.087.637	180.468.488	169.514.167
Maden İhracatı (x1.000 \$)	3.786.686	4.688.011	4.561.662	4.311.584	4.272.391
Maden İhracatının Toplam İhracatta Payı (%)	2,7	3,0	2,7	2,4	2,5

*Antrepo ve Serbest Bölgeler Farkı dahil edilmiş Genel İhracat değeridir.
Kaynak: Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

2018'deki 168.1 milyar dolarlık ihracatın %2.7'si, 2019'daki 180,5 milyar dolarlık ihracatın %2.4'ü ve 2021 yılındaki 169.5 milyar dolarlık ihracatın %2.5'u madencilik tarafından karşılanmıştır. Mevcut maden potansiyelimiz ve üretim kapasitelerimiz üzerinden bakıldığında bu değer-in önümüzdeki yıllar içinde artma potansiyeli taşıdığı açıktır. Böylelikle madencilik sektörünün cari açığımızı azaltıcı yöndeki katkısı giderek daha da etkili bir hal alacaktır.

Dünya'da olduğu gibi ülkemiz madencilik sektöründe de üretimlerin artması gözlemlenmiş olup 2020 yılında Altın üretimi 42 tonla ülkemizde rekor kırmıştır. Ayrıca demir, boksit ve nikel üretimlerimiz de tarihi zirve değerlerini görmüştür***

SONUÇLAR

İnsanoğlunun madenlere olan ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Dünyanın her yeri madenler açısından zengin değildir. Madenler ülkelerin refaha ulaşmasında lokomotif görev görmektedirler. Dünyada ilk maden okulu 1736'da kurulmuş iken Türkiye'de 1863 ve 1890'da açılmıştır. Madencilik en çok önem 1935'te Atatürk zamanında, MTA, Etibank ve

Sümerbank kurularak verilmiştir. 1953'te İTÜ ilk kurulan akademik Maden Mühendisliği Bölümü olup 1975 yılına kadar toplam 6 bölüm kurulmuştur. Daha sonra Maden Mühendisliği Bölüm sayısı 24'e kadar çıkmıştır. Bu bölümlerden bazıları hem I. hem de II. öğretime öğrenci aldığından 2005'lerde Maden Mühendisliği kontenjan sayısı 1000'i geçmiştir. Bu sayı o zaman tüm Dünyanın Maden Mühendisi ihtiyacından fazla idi. 1990 yılından sonra kurulan bölümler bugün öğrenci bulamamaktadır ve bir kısmı kapanmıştır. 2019 yılında Türkiye Dünyada Maden Mühendisliği Bölümü açısından 7. sırada yer almıştır.

Maden Mühendislerinin yurt dışında aldığı ücretler oldukça yüksektir. Bugün ülkemizde Maden Mühendisliği bölümlerinden sadece üçü kontenjanlarını tam doldurabilmektedir. Maden Mühendisliği Bölümüne seçen öğrenci sayısı 2016'da 380 iken 2021'de 282'ye kadar gerilemiştir. 2020 yılında toplam 263 mezun verilmiştir.

Türkiye'deki madencilik GSMH içindeki payı %1,2 ile %1,5 arasında değişmektedir. Maden ihracatının toplam ihracat içindeki payı ise %2,4 ile %3,0 arasında gerçekleşmektedir. Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilir 17 kalkınma amaçlarını (SGDs) 2030'a kadar karşılamak için Madencilik sürdürülebilirliğin beş temel saçı ayağı olan toplum, çevre, iş güvenliği, verimlilik ve ekonomiye yeteri önemi vermesi gerekir.

KAYNAKÇA

Kaya, M., 2007, Türkiye'de Araştırma-Geliştirme: Ne Durumdayız? Ne Yapmalıyız? TİSK (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu) Yayın No: 285, s: 44-48.

Knights, P.F., 2020, Short term supply and demand of graduate mining engineers in Australia, Minerals Economics, 33, 245-251.

U.S. Bureau of Labor Statistics.

Wits University School of Mining Engineering Annual Report 2011.

www.immib.org.tr www.imib.org.tr www.yok.gov.tr www.osym.gov.tr
www.mining.com

<https://mobil.tobb.org.tr/MansetResimleri/27085-22.pdf>

(<https://mobil.tobb.org.tr/MansetResimleri/27085-22.pdf>).

([https:// mobil.tobb.org.tr/MansetResimleri/27085-22.pdf](https://mobil.tobb.org.tr/MansetResimleri/27085-22.pdf)).

(<https://mobil.tobb.org.tr/MansetResimleri/27085-22.pdf>).

FORUM

Nasıl Bir Üniversite Olmalı?

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

İyi bir üniversite, gerek eğitimi ile öğrencilerin fikirlerini ve projelerini destekleyerek, üniversite öğrencisini farklı bakış açıları ile buluşturarak öğrencilerin sosyal, bilimsel, etik normlarına bağlı bir şekilde yetiştirilmesi ve oluşturduğu kültür ortamından sosyal ve kültürel maksimum verim alması için çabalayarak ulaşabileceğimiz ideal bir yer olmalıdır. Öğrencilerin derslerden keyif almalarını, üretim geliştirmelerini ve eleştirmelerini desteklemek gerektiğini düşünüyorum. Kendi adıma konuşmam gerekirse kendi okulumuza bu konuda destekleri için teşekkür etmeliyim. Hocalarımız ve şube yönetimimiz zaman zaman bizleri projelerine dahil ederek fikirlerimizi belirtmemizi istiyor, derslerde yoruma dayalı kısımlarda tartışma ortamı yaratmamızı teşvik ederek hem bilgilerimizi geliştirmemize hem de dersten keyif almamıza yardımcı oluyorlar. Diğer okullarda durum nedir bilemem ama ben okulumdaki mevcut tarzdaki eğitimden memnunum.

Ayrıca iyi bir üniversite eğitiminin bir diğer temeli de laboratuvar çalışmaları ve staj, teknik gezi benzeri pratiğe dönük faaliyetlerdir. Öğrencilere teorik eğitimlerin yanında verilen staj imkanı, hem teorik ve pratik bilgileri karşılaştırma imkanı verir hem de yeni insanlarla ve çalışma koşullarıyla karşılaşan öğrencilere sosyal bir deneyim olur. Bu konuda okulumuzla ilgili bir sıkıntımı paylaşmak isterim: bizim okulumuzda her biri 30'ar iş günü olan 3 staj bulunuyor ve stajlardan biri TTK yeraltı zorunlu. Yeraltı stajının zorunlu olmasındaki tutumu desteklesem de 30 iş günü staj çok uzun bir süre ve dört yıllık eğitim süresince 3 stajı bitirmek için ilk senenin yazında başlamamız gerekiyor. İlk yılımızda mesleki olarak pek bir şey bilmediğimiz için stajımız pek yararlı olmuyor. Bunu ilk sene yaptığım staj reddedilince ikinci yılımda stajımı tekrarladığımda fark ettim. Bazı üniversitelerde olduğu gibi belli bir staj süresi belirtilip yeraltı yer üstü staj kısmı bir minimumluk şartıyla öğrenciye bırakılabilir (örneğin 60 gün toplam stajının minimum 10 günü yeraltında yapılmalıdır vesaire...). Teknik gezilerin düzenlenmesi kısmındaysa bence baskıyı kurması gerekenler biz öğrencileriz. Hocalarımız ve oda şubemize yönelik taleplerimizle bence teknik gezileri artırarak hem okullarımızın hem de odamızın sürekli bir araya gelmesini sağlayabiliriz. Laboratuvar deneyleri kısmındaysa labo-

ratuvarın donanımı konusunda okullarımıza, hocalarımıza iş düşmektedir. Bizlerin konuları en iyi şekilde öğrenebilmemiz için hangi deneylerin gerektiğini, bu deneyler için hangi ekipmanların gerektiğini onlardan iyi bilen olması imkansızdır.

Okulun yerinin öğrencilerin tercihinde önemli olduğunu düşünüyorum. Örneğin Ankara, İstanbul, İzmir gibi illerdeki üniversitelerde öğrenci sayısı fazla. Ancak taşrada kalan, bizim okulumuz gibi, üniversitelere öğrenci sayısı az. Bunun nedeni üniversiteye gidecek öğrencilerin büyük şehirlere tercih etmelerinden kaynaklanmaktadır. Bu durumun hoca- öğrenci ilişkisini olumsuz etkilediği kanaatindeyim. Çünkü öğrenci sayısı arttıkça hocaların en başta bahsettiğim ortamı yaratma ihtimalini azalmaktadır.

AZİME ŞEKER

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Üniversite öğrencileri ve bileşenleri üniversitelerin ilk kuruluşundan itibaren dönemin iktidarları ve otorite sahipleri tarafından baskı ve zor kullanılarak tarih boyunca sindirilmeye, susturulmaya çalışılmış ve aydınlar çeşitli yöntemler uygulanarak kontrol altında tutulmaya zorlanmıştır. Bu durum günümüze kadar sirayet etmiş ve mevcut yönetim anlayışı çerçevesinde etkisi artırılarak üniversitelerde demokratiklik ve özerklik örselemek suretiyle üniversite öğrencileri eleştiri-tartışma kültüründen uzaklaştırarak apolitik bir nesil inşa edilmeye çalışılmış, üniversiteler sistemin acımasız çarkını döndürecek, sorgulamaktan ve eleştiriden uzak mevcut sisteme itaatkar asrın kölelerini yetiştirmeye dönük meslek edindirme kursları haline dönüştürülmüştür. Üniversitelerin bilimselliği ve öğretileri ayaklar altına alınarak liyakat, mesleki ve bilimsel etik gibi değerler sistematik bir bir yok edilmiştir.

2020 yılında başlayan ve hala etkileri sürmekte olan Koronavirüs salgınının meydana getirdiği ekonomik, sosyal, psikolojik bütün sorunlar üniversite öğrencilerinin sırtına bindirilerek, öğrenciler plansızlık ve imkansızlıklar içerisinde üç öğretim dönemi boyunca mağdur edilmiştir. Fırsat eşitsizliğinden kaynaklı teknik imkan ve internet erişimi sağlayamayan birçok üniversiteli arkadaşımız okullarını dondurmaya hatta bırakmaya zorunda kalmıştır. Kapanmaları fırsat bilen mevcut anlayış keyfi kararları bu zor dönemde fırsata çevirme arayışı içerisine girmiştir. Öyle ki Boğaziçi Üniversitesi'nde keyfi şekilde gerçekleştirilen rektör atamalarının bu düşünceyi doğrulayacak en somut örnek olduğu aşikardır. Atama kararı neticesinde demokratik ve özerk üniversite talebinden vazgeçmeyen Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri ve akademisyenleri 300 günü aşkın süredir haklı direnişlerini sürdürerek bizleri de bu noktada cesaretlendirmiş ve aydınlatmıştır. Boğaziçi Üniversiteli öğrencilerin ve akademisyenlerin mücadelesinde daima yanlarındayız, demokratik ve özerk üniversite talebinden hiçbir zaman vazgeçmeyeceğiz!

Bunun yanı sıra kademeli normalleşmenin başladığı bugünlerde plansızlık ve umursamazlık, üniversite öğrencisi arkadaşlarımızın koronavirüs pandemisinden önceki süreçte de halihazırda yaşadığı barınma sorunlarını içinden çıkılmaz boyuta getirmiştir. Her ilde üniversite programsızlığı ve

siyasal planlarla anormal düzeyde artırılan üniversite sayıları ve istihdam talebiyle alakasız ölçüde açılan kontenjanlarla eşdeğer biçimde sağlanamayan yurt olanakları ve fahiş kira artışları üniversite öğrencilerini deyim yerindeyse sokakta bırakmıştır. Buna ek olarak istihdamdaki gün geçtikçe artan darboğaz ve ülkedeki antidemokratik ortam üniversite öğrencilerini mezun olduktan sonra mesleklerini icra edemez hale getirmekte ve yurtdışına kaçmaya itmektedir. Üniversiteleri ticarethane, öğrencileri müşteri olarak gören eğitim-öğretimi siyasal planlarının aracı olarak gören zihniyetin daima karşısında olacağız. Parasız ve bilimsel üniversiteyi, eğitimde fırsat eşitliğini her zaman savunacağız!

Maden mühendisliği öğrencisi özelinde yaşanan problemleri dile getirmek gerekirse, mühendislik gibi teknik bir alanda pratik eğitimin artırılması ve zorunlu staj olanaklarının üniversiteler tarafından sağlanması gerekmektedir. Laboratuvar ve pratik eğitimin teorik eğitimle eşdeğer önemi ve özeni kazanması, ezberci sistemden uzaklaşılması mühendislik fakültesi öğrencileri özellikle biz maden mühendisliği öğrencileri için çok elzemdir. Eğitimin niteliğinin günümüz teknolojilerini takip edecek düzeyde geliştirilmesi ve üniversite ödeneklerinin modern eğitim modellerini destekleyici nitelikte olması mühendislik eğitimin kalitesi açısından mecburi hale gelmiştir. En iyi öğrenme yönteminin interaksyon (etkileşim) içerisinde öğrenme olduğu çeşitli bilim çevrelerince kanıtlanmış ve dünyada sanal gerçeklik, yapay zeka gibi teknolojiler kullanılarak pratik eğitimin kapsamı genişletilmiştir. Geleceği şekillendirecek olan biz gençler

için bu yaklaşımlar bilim ve teknik doğrultusunda takip edilmeli, geleceğe etik ilkelere bağlı, bilimsel temelli düşünebilen, sorgulayan, çözüm üreten, dünya gerçeklerine uyumlu ve duyarlı mühendisler yetiştirmek en büyük öncelik olmalıdır.

Üniversite öğrencileri olarak genel taleplerimiz;

1. 12 Eylül askeri darbesiyle kontrol ve baskı aracına dönüşmüş, üniversitelerde iktidarın siyasal mekanizmaları haline evrilen YÖK kaldırılmalı, üniversitelere idari, mali ve bilimsel özerklik sağlanmalıdır. Sağlanacak bu özerklik güvencelerle korunmalıdır.

2. Her ile üniversite gibi siyasi hesaplarla oluşturulmuş üniversite eğitimi kalitesizleştirmeye dönük tabela üniversiteleri anlayışı terk edilmeli, açılacak bölümler ve kontenjanlar ülkenin istihdam gerçekliğiyle örtüşecek, akademik ve teknik altyapısı hazır olacak şekilde planlanmalıdır.

3. Üniversitelerde karar mekanizmaları demokratik bir işleyişe kavuşturulmalı, öğrenci ve akademisyenler bu karar mekanizmalarının merkezinde yer almalıdır.

4. Eğitim-öğretim, barınma, ulaşım gibi temel gereksinimler ücretsiz olmalı, bilimsel araştırma için gerekli olan laboratuvar, derslik, kütüphane gibi gereksinimler ücretsiz karşılanmalıdır.

5. Üniversite öncesi eğitimle üniversite eğitimi koordineli hale getirilerek eğitim-öğretim kavramı üniversite öncesi ve üniversite olmak üzere bütüncül şekilde değerlendirilerek demokratik bir anlayış kazanmalı, gerici, ırkçılık, cinsiyetçilik ve bilim dışılıktan arındırılmalıdır. Eğitim-öğretimde bütünsel olarak eşitlik, barış, insan hakları ve evrensel değerleri içeren çağdaş bir zemin oluşturulmalıdır.

6. Ezber merkezli eğitim modeli terk edilerek uygulama ve pratik ağırlıklı, sorgulama ve eleştiri odaklı bir eğitim modeline dönülmelidir.

7. Özellikle mühendislik alanında pratik eğitim açısından önem arz eden stajlar öğrenciye üniversiteler tarafından sağlanmalı, göstermelik olmaktan çıkarılmalıdır.

Son olarak biz üniversiteliler olarak insan haklarına saygılı, bilimsel, demokratik ve eşitlik temelli bir eğitim almak, kutuplaşmadan ziyade çeşitliliği zengin kılacak bir eğitim tarzı istiyoruz. Gelecek mücadeleye devam eden bizlerin, biz üniversitelilerin olacaktır...Saygılarımla

FATMA ARPA

Hacettepe Üniversitesi

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Konuşmama başlamadan önce size üniversitenin tanımını sizlere açıklamak istiyorum. Sözlük anlamına baktığımızda ‘‘Üniversite; yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırmalar ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri birim ve bölümlerden oluşan, bilimsel özerkliği ve kamu tüzel kişiliği bulunan öğretim kurumudur.’’ Şeklinde ifade edilmektedir. Şimdi bu cümleyi duyan sizlerin durup bir düşünmesini istiyorum. Sizce Türkiye’de gerçekten bu tanıma üniversitelerimizden kaç uymaktadır?

Üniversitelerin yeterli imkânları, kaynakları ve kaliteli, yetkin bir akademik kadrosu olmalıdır. Buna ek olarak önceliği bilim ve teknik olan bir yer olabilmelidir. Üniversiteler gelecek neslin bilim ve teknik alanında daha da gelişip uzmanlaşacağı yerler olmalıdır. Kaliteli ve nitelikli eğitimli bir nesle sahip olan ülkelerin geleceklere emin ellerdedir. Kaliteli eğitim; verilen bilginin yetkinliği ile, nitelikli eğitimde ise eğitimin verildiği ortam ile belirlenir. Ne kadar alanında uzman ve yetkin kişilerden eğitim alsanız dahi eğer eğitim aldığımız ortam sizin akıl, ruh ve beden sağlığını olumsuz yönde etkiliyor ise alınan üst düzey eğitimin hiçbir önemi kalmamaktadır. Çünkü sağlıklı bir şekilde öğrenemezsiniz. Eğer siz stres altında iseniz veya beden sağlığınız iyi değil ise nasıl yeni bilgiler öğrenmeyi bekleyebilirsiniz? Üniversitelerin bu sağlıklı ortamı tesis etmeleri bir gereklilik değil zorunluluktur. Tabii ki bu üniversite ortamının içinde alanlarında yetkin akademisyenlerin olması, yeterli sayıda ve nitelikte kaynaklarının bulunması kaliteli eğitim için bir gerekliliktir.

Bu anlattıklarımı günümüz Türkiye’sinin üniversiteleri ile kıyaslamak gerekirse kalite bakımından çok eksikimiz olduğu aşikardır. Alanında uzman ve nitelikli akademisyenlerimizi yurtdışındaki üniversitelere kaptırıyoruz. Yeni nesli yetiştirecek olan akademik kadromuzun akademisyen sayısı ve niteliği oldukça azalmış durumdadır. Yakın geçmişte her ilde bir üniversite politikası ile yapılan ‘‘apartman üniversiteleri’’ tesis ve imkân bakımından oldukça eksiktir. Sadece sözde ‘‘üniversite’’ olarak nitelenen bu içi boş eğitim kurumları kimi zaman çoğu liseden daha kötü vaziyettedir. Yeterli tesise sahip olanlar da yeterli malzemeye maalesef sahip değiller. Laboratuvar önlüğünden, eldivenine; kitabından, kalemine öğrenciler kendi malzemelerini hiçbir destek almadan satın almak zorunda bırakılıyorlar. Öğrencilere ‘‘KYK bursu’’ adı ile verilen faizli krediler bu eksiğe bir çare olamıyor. Ekonominin bu denli kötü olduğu bir Türkiye’de

birakın dar gelirliyi, orta gelirli bir aile bile sıkıntı çeker oldu. Kısacası zengin değilseniz üniversiteden tam anlamıyla yararlanamıyorsunuz.

Türkiye’deki üniversiteleri bir de verdikleri eğitimin doğruluğu bakımından inceleyelim. Sağlıklı bir beden için düzenli beslenmek, spor yapmak, temiz ve gürültüden uzak bir ortamda bulunmak gerekir. Tesislerin eksikliğinden bahsetmiştim. Bunun üstüne kafeteryalardaki sağlıksız, pahalı ve az sayıdaki yemekler de ekleniyor. Yeterli aktivite yapamayan, yeterli miktarda ve kalitede yemek yiyemeyen öğrencilerden nasıl sağlıklı kalmalarını ve çalıştıklarını anlamalarını beklersiniz. Yeşillikten ve doğadan uzak, uzun süreler boyunca sadece betonlar arasında kalan bir öğrenciden zaten sağlıklı kalması beklenemez. Eğer abarttığımı ve bahane ürettiğimi düşünüyorsanız çok yanılıyorsunuz. Öğrencilerin fiziksel sağlıklarının ve bunlara etkenlerinin araştırıldığı birçok veri ve belge mevcuttur. Dünyanın en başarılı üniversitelerini incelediğimiz zaman göreceksiniz ki bu kalitede üniversiteler mevcut konumlarına bu araştırmaları göz önünde bulundurarak gelmişlerdir. İşin bir de akıl sağlığı boyutu var arkadaşlar. Stresli ve mutsuz bir insan kendilerini öğrenmeye kapatır. Günümüz Türkiye’sinde öğrenciler bilimden, sanattan, spordan konuşmak yerine siyasetteki karışıklıklardan, kötü giden ekonomiden ve geleceklerindeki kaygılardan konuşur oldular. Türk genci mutsuz, Türk genci huzursuz. Türk genci daha iyi şartlarda okumak ve yaşamak istiyor.

METİN YİĞİT BUDAKER

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Merhabalar, ben Osmangazi Üniversitesi'nden İlker Emre Çetinkaya. Okulum özelinde bu konu hakkında fikirlerimi belirteceğim.

Okul kampüsümüz içerisinde hastane bulunması nedeniyle sadece öğrenciler değil yerel halk da serbestçe içeri girip çıkabiliyor ve bu 'açık kampüsün' yarattığı en bariz sorunlardan bir tanesidir. Hastane sınırlarından sonrasına bir kartlı geçiş sistemi kurularak bu sorun çözülebilir.

Mühendislik fakültesi okulumuzun en çok öğrenci bulunduran fakültesidir. Fakültemiz kampüsün en uzak noktasında yer almaktadır, bu da ulaşım konusunda özellikle olumsuz hava koşullarında öğrencilere sorun yaratmaktadır. Okul içinde bu sorunu çözmesi için ring servisleri bulunmaktadır ama gerek servis sayısının yetersizliği gerekse bu servislerin ücretli olması öğrencileri zor duruma sokmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda ring servislerine ek olarak kampüse giren ve kampüs içinde kullanılması ücretsiz olan belediye otobüsleri de artık kampüse girememektedir, bu da öğrencileri ringe binmeye mahkûm etmektedir. Ring servis sayısı artırılmalı, ringler ücretsiz olmalıdır.

Her okulda olduğu gibi bizim okulumuzda da yemekhane sorunu bulunmaktadır. Yemeklerin yenilebilir bir yanı bulunmaması başlı başına bir sorun oluşturmakla beraber öğle yemeğinde ve akşam yemeğinde aynı yemek çıkmaktadır. Üstelik akşam yemeği fiyatı öğle yemeği fiyatının dört katı olması öğrencilerin anlam veremediği bir durumdur. Yemekler yenilebilir standartta olmalı ve fiyatlar arasında hiç fark olmamalıdır.

Okuldaki bölümler arasında staja ve uygulamalı eğitimlere en çok ihtiyaç duyulan bölümlerden bir tanesi de bizim bölümümüz ama bölümümüzde bu konuda oluşturulmuş bir staj havuzu ve benzeri yardımcı bir uygulama bulunmamakta ve öğrenciler kendi imkanlarıyla staj bulmaya zorlanarak yalnız bırakılmaktadır. Oda örgütümüz bu konuda da öğrencilerin yanında olmaya ve birçok öğrenciye bu imkânı sunmaya çalışsa da üniversitemizde de staj konusunda yardımcı bir uygulama bulunması vazgeçilemez bir gerekliliktir.

İLKER EMRE ÇETİNKAYA

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

GENÇ MADENCİ

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Arkadaşlarımın söylediklerine şöyle bir bakıyorum da hep karşı taraflara eleştiriyle yaklaştılar. Aslında biraz da çuvaldızı kendimize mi baktırmalıyız? ‘Üniversiteler nasıl olmalıdır?’ sorusu harici bir soru sormak istiyorum. Mesela ‘Biz nasıl bir öğrenci olmalıyız?’ Hayatımızın her noktasında karşımıza sorunlar çıkacaktır, önemli olan bunlara şikâyet ederek yaklaşmak değil bunlara karşı nasıl bir tavır sergileyebileceğimizdir. Çalışmak, emek vermek, hazıra konmamak gerekmektedir. Bir soruna karşı hep beraber örgütlenerek bir tepki gösterirsek çözüm elde edebileceğimizin inancını taşıyorum. Bu arada konuşan hiçbir arkadaşım haksız değildi. Hepsi ayrı ayrı çok güzel noktalara değindiler. Ben de bütün söylenenlere katılıyorum. Dikkat çekmek istediğim nokta biraz da kendimizi eleştirmemiz, kendimizdeki sorunları görüp öncelikle onu çözmemizdir. Kendi hatalarımızı düzeltmezsek hayat boyu karşımıza çıkacak sorunları nasıl çözeceğiz? Bu ülkenin geleceğini bizler inşa edeceğiz. Sorun odaklı değil çözüm odaklı olmalıyız ki gördüğümüz yanlışları düzeltip bu düzeni değiştirebilelim.

SERAY ÇAKAR

Dokuz Eylül Üniversitesi

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Üniversiteler, bir ülkenin gelişimine ve onun ilerlemesine en büyük katkıyı sağlayan kurumlardan birisidir. Ancak biz üniversitelere yeterli değeri vermiyoruz. Devletin her ilde üniversite açması bir çözüm değildir. Önemli olan mevcut üniversitelere gerekli yatırımları yapıp gelişiminin sağlanarak dünya sıralamasında önemli bir yer almasıdır. Her ilde üniversite açıp o ildeki öğrencilerin ayağına üniversite getirdik demek yerine üniversite için başka şehre giden öğrencinin eğitim ve temel masrafları karşılanmalı ve rahat bir şekilde orada eğitim görmesi sağlanmalıdır. Üniversitelerde bilinçsiz ve plansız şekilde kontenjan artırılması ve üniversiteli öğrenci sayısı ile övünülmesi iyi bir şey değildir. İstihdam koşulları ile örtüşmeyen şekilde üniversiteye alınan öğrenciler, yeterli istihdam oluşturulmadığı ve ihtiyaç fazlası öğrenci mezun olduğu için potansiyel birer işsiz olarak mezun olmaktadır. Öğrenciler üniversiteye yerleşirken kontenjan sınırlaması meslek gruplarındaki talebe göre yapılmalıdır ve böylece istihdamdaki yığılmalar engellenmiş olur. Günümüzde maden mühendisliği alanında işsizlik sorunu yokmuş gibi görünebilir ancak kontenjanlarla ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadığı takdirde biz de aynı so-

runlarla karşılaşacağız. Son olarak bizler el ele verip taleplerimiz doğrultusunda bu düzeni değiştirebiliriz. Bizim amacımız sorunlardan kaçıp rahat bir hayat sürmek olmamalı. Biz bu ülkenin evlatlarıyız ve bu ülkeyi bize emanet ettiler. Bizim de bu emaneti koruyup kollayarak mücadelemizi gelecek nesillere aktarmak en birincil vazifelerimizden biri olmalıdır.

UĞUR CAN CANPOLAT

Dokuz Eylül Üniversitesi

NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

Her dönem bölümlerdeki öğrenci kontenjanlarının bir planlama yapılmadan artırılması ve aynı şekilde her ilde üniversite kampanyası ile patlama yapan üniversite sayıları öğrenci arkadaşlarımızı hem öğrencilik dönemlerinde hem de mezun olduktan sonra birçok problemle karşı karşıya getirmektedir. Bizler büyükşehirlerde kalabalık üniversitelerde okuyan öğrencileriz. Eğitim döneminin başladığı ilk haftalardan itibaren sınavlar, ödevler, raporlar, finaller derken çok kısa sürelerle sıkıştırılmış yoğun dönemler geçiriyoruz. Bu dönemde de yaşam, çalışma ve sosyalleşme alanımız olan kampüslerimizde çalışma alanlarına ihtiyaç duyuyoruz. Gerçekten büyük bir kampüse sahip olan bir okulda öğrenci olmama karşın, üniversite hayatım boyunca çalışma alanı yetersizliği sorunuyla karşılaştım. Okulumun büyük bir merkez kütüphanesi var. Fakat kütüphane sınav dönemlerinde öğrencilerin yeterli çalışma alanı ihtiyacını karşılayacak oranda bir kapasiteye sahip değil. Günümüzde üniversite öğrencilerinin en mühim sorunlarından birisi, üniversitelerdeki eğitim niteliğini ve eğitime erişilebilirliği artırmak bir yana, üniversiteleri sayıdan öteye götürebilecek yeterli altyapıyı sağlamaktan uzak mevcut bakış açısidir.

Panelde ele alınan yaygın sorunlardan bir diğeri ise kampüslerimizde sosyalleşecek alanların zaten yetersiz bir durumdayken, giderek sayılarının azaltılarak öğrencilere üniversitede sağlayacağı en önemli kazanımlarından biri olan sosyalleşmenin çeşitli yollarla engellenmeye çalışılmasıdır. Üniversite yönetimi öğrencinin lehine adımlar atarak bu sorunlara acil çözüm bulmalıdır. Sayılarının az olmasından güç alan kampüsteki işletmeler öğrencilere fahiş fiyatlar uygulayarak biz öğrencileri mağdur etmektedir. Artık fakülte kantinlerinde yemekhane ücreti kadar bir ücretle su bile almak imkansız hale gelmiştir. Okullarımızda yemekhaneler de porsiyon, sterilizasyon gibi birçok ayrı problemiyle darboğaz içerisinde kıvranan üniversite öğrencisini daha da zora sokmaktadır. Porsiyonların günden güne azaltılması, yemeklerin tamamen özensiz hazırlanması, yurtlarda yaşayan kampüs sakini binlerce öğrenci olmasına rağmen halen hafta sonu yemekhane hizmeti verilmemesi bu sorunların yalnızca birkaçıdır. Okula ilk başladığım zamanlardaki porsiyonlar ve şimdiki porsiyonlar arasındaki farkın uçurum seviyesinde olduğunu söyleyebilirim. Özetle ifade etmeliyim ki günümüz üniversitelerinde öğrencilere karın tokluğuna bile eğitim reva görülmemektedir.

Bu sene öğrenciler olarak mevcut yönetim tarafından çoktan öngörülmüş ve çözümlenmiş olması gereken fakat ertelenerek öngörülmek istenmeyen yurt problemleri ile de karşı karşıya kaldık. Pandemi döneminde eğitimin uzaktan yapılması kararı sebebiyle başka şehirlerden üniversite okumaya gelmiş olan öğrenciler evlerine döndü ve bir buçuk yılın ardından hiçbir hazırlık yapılmadan, herhangi bir önlem alma gereği dahi duyulmadan eğitimin tekrardan yüz yüze bir şekilde başladı. Bu kararın neticesinde üniversite öğrencileri barınma konusunda çok büyük sorunlarla karşılaştılar. Yetersiz yurt sayıları ve ev kiralardaki fahiş fiyat artışı öğrencilerin altından kalkamayacağı bir problem haline geldi. Yurt ücretinin asgari ücretle yarıştığı bir dönemden geçiyoruz. Devlet tarafından yurt imkanı sağlanan öğrenci sayısı oldukça az ve bu imkanlar da standartların altında sağlanmaktadır. Kampüslerimizin içinde bulunan yurtların ücretleri de gelen zamlarla birlikte özel yurtlarla yarışır duruma gelmiştir. Bu sorunlara karşılık çözüme dair gerekli adımlar atılmalı, eğitimde fırsat eşitliği sağlanmalı ve üniversite öğrencilerinin temel ihtiyaçları bu doğrultuda ücretsiz karşılanmalıdır.

YUŞA ŞAHİN

Istanbul Teknik Üniversitesi

SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI 7. ÖĞRENCİ KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 7. Öğrenci Kurultayı 13-14 Kasım 2021 tarihlerinde 10 üniversiteden 90 öğrenci delegenin katılımıyla Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Genç Madenci Örgütülüğü, üniversite temsilcilerinin yaptıkları toplantılar sonucunda, Covid-19 salgınına da göz önünde bulundurularak öğrenci delege sayısı geçmiş yıllara nazaran azaltılmış, bu nedenle Kurultay 90 delege ile gerçekleştirilmiştir.

Ağırlıkça öğrencilerin üniversitelerdeki problemlerine değinilen Kurultay’da; Demokratik ve Özerk Üniversite, Mühendislik Eğitimi Nasıl Olmalı? Maden Mühendislerinin Çalışma Alanları, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, TMMOB Örgütülüğü, Maden Mühendisleri Odası Örgütülüğü, Genç Madenci Örgütülüğü, Maden Mühendisliği Bölümlerinin Kontenjan Sorunları konuları işlenmiştir. “Nasıl Bir Üniversite Olmalı?” konulu paneller de Kurultay sonlandırılmıştır.

GENÇ MADENCİ

DEMOKRATİK VE ÖZERK ÜNİVERSİTE

Üniversiteler; eğitim, öğretim ve Ar-Ge gibi konulardaki önemli görevleri ile her toplum açısından çok kritik bir konumda bulunmaktadır. Özellikle mesleki açıdan nitelikli genç kitlenin üniversitelerde olması toplumsal dinamikleri tetikleyecek bir unsur olarak da üniversitelere ayrı bir önem kazandırmaktadır. Bununla birlikte Türkiye’de üniversiteler diğer kamu kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi, 12 Eylül darbesi sonrası YÖK’ünde kurulmasıyla mevcut iktidarların etkisi altında kadrolaşmaların merkezi haline gelmiştir. YÖK sadece gerici ve faşist çevreleri üniversitelerde kadrolaştırmakla kalmamış, üniversiteler piyasacı bir anlayışla dar gelirli ve yoksul öğrencileri yok sayan bir anlayışla yönetilmiştir. İktidarların kontrolünde üniversitelere yerleştirilen gerici ve faşist çevreler üniversitelerin demokratikleşmesi önündeki de en büyük engeli oluşturmuştur. Mevcut iktidar da bu doğrultuda, üniversitelere birinci elden rek-

tör atamaları yaparak müdahalede bulunmakta, üniversite bileşenlerinin ve toplumun tepkilerine adeta kulaklarını tıkamakta, görmezden gelmektedir. İktidarın liyakat unsurunu göz ardı ederek parti sadakatini tek ve en önemli koşul olarak gördüğü atamalar sonucunda, akademik camiadaki intihal oranının her geçen gün artması gibi birçok somut örnek öğretim üyelerinin niteliklerinin daha da çok tartışılmasına neden olmuştur. Boğaziçi Üniversitesi'nde 4 Ocak 2021'de kayyum rektöre karşı küresel pandeminin tüm olumsuz koşullarına rağmen Türkiye'nin dört bir yanında başlatılan direniş artık mevcut iktidarın üniversitelerin demokratik ve özerk yapısına uyguladığı baskının katlanılmaz olduğu bir noktada vücut bulmuştur. Boğaziçi Üniversitesi'nin bütün bileşenlerinin ve toplumun da desteğini alan ve demokratik katılım yoluyla üniversitenin idari kadrosunun belirlenmesini amaçlayan bu direniş 300 günden fazla süredir devam etmektedir. TMMOB Maden Mühendisleri Odası Genç Madenci Örgütülüğü, Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin bu haklı mücadelesinde ilk günden itibaren gerek basın açıklamalarıyla gerekse konuyu gündemde tutmadaki gayreti ile desteğini aralıksız sürdürmüştür. Kurultayda da Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin mücadelelerine selam gönderilmiş ve desteğin bundan sonraki süreçte de sonuna kadar sürdürüleceği yoğun bir şekilde vurgulanmıştır.

Üniversiteleri siyasi parti teşkilatlarına dönüştürerek iktidara bağımlı kılmaya çalışan mevcut iktidarın bu düzenlemeleri asla kabul edilemez. Demokratik ve özerk bir üniversite talebi kamusal ve bilimsel eğitimi savunmak anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, üniversiteleri demokratik, özerk ve bilimsel üniversite anlamında ileriye taşımak için gericiliğe karşı bilimi ve eleştirel düşünce ortamını yaratmak ve sermayeci bir anlayışla siyasal islam doğrultusunda şekillendirilmeye çalışılan anti-laik bir üniversite mantığının karşısında tüm araçlarla mücadeleyi sürdürmek kaçınılmaz bir gerekliliktir.

MÜHENDİSLİK EĞİTİMİ NASIL OLMALI?

Yıllardan beri süren istihdam ihtiyacının belirlenmesi konusundaki plansızlık ve Covid-19 pandemisinin de etkisiyle işsizlik ve yoksulluk ülkenin en büyük problemi haline gelmiştir. Bu olumsuz koşullardan en çok etkilenen mesleklerden birisi de kuşkusuz mühendislik alanıdır. İstihdam probleminin temelinde, iktidarın siyasal kaygılarla ve YÖK vasıtasıyla mevcut istihdam ihtiyacına karşılık aşırı sayılacak düzeyde mühendislik kontenjanlarını artırması ve ihtiyaç dışı yeni bölümler açması yatmaktadır. Son yıllarda her ile bir üniversite sloganı ile açılan, ancak herhangi bir alt

yapısı olmayan üniversitelerin akademik kadrosunun ve fiziki şartlarının yetersiz olması da bir diğer önemli sorundur. Bununla birlikte salgın döneminde yüz yüze eğitime ara verilmesi ile birlikte üniversitelerdeki sınıfsal ayırım daha da derinleşmiş, uzaktan eğitim araçlarına ve internete ulaşmada zorluklar yaşayan öğrenciler iktidar tarafından görmezden gelinmiştir. Sınıfsal anlamda yoksul öğrencilerle birlikte bölgesel anlamda da kırsal bölgelerde yaşayan öğrenciler internete ulaşmada ciddi sıkıntılar yaşamışlardır.

Mühendislik eğitiminde temel amaç genç ve parlak zihinlerin mühendislik bilim ve tekniğinin gereklilikleriyle donatılması ve öğrencilerin topluma faydalı olacak bir anlayış içerisinde mühendislik çalışmalarını bu şekilde kazandırılması olmalıdır. Covid-19 pandemisinin halen etkilerini devam ettirdiği bu süreçte de görmekteyiz ki teorik anlamda mühendislik eğitimi uygulanan yöntemler ezbere dayanmakta, pratik alanda ise bilginin sahada uygulanması konusunda büyük eksiklikler görülmektedir. Üniversitelerdeki mühendislik eğitimleri öğrencilere kendi başına ve birbirine bağlı yaşam boyu öğrenme, problem çözme, yaratıcı düşünme, ekip çalışması yapabilme, kendi kendini değerlendirebilme, teknik bilgiyi pratik düşünceyle etik değerler dahilinde bütünleştirebilme becerilerini kazandırabilmeli, toplum sağduyusu ve bilimsel çalışma mantığını yerleştirebilmelidir. Ayrıca istihdamdaki talebe uyumlu şekilde mühendis yetiştirilmeli, geleceğe şüpheyle ve ekonomik kaygılarla bakan mühendisler yerine; kamucu bir anlayış içerisinde teknik gelişimini sağlayan ve halk yararına çalışan mühendisler yetiştirilmesi hedeflenmelidir.

MADEN MÜHENDİSLERİNİN ÇALIŞMA ALANLARI

Maden mühendisliği; madenlerin bulunması, çıkarılması, hazırlanması ve zenginleştirilmesi konularında eğitim ve araştırma yapan mühendislik dalıdır.

Maden mühendisleri tüm yeraltı ve yerüstü maden ocaklarında, cevher hazırlama ve zenginleştirme aşamalarını içeren tesis kısmında, endüstriyel hammaddeler tesislerinde, mermer ve yapı taşları sektörünün her kademesinde, çimento, seramik, tünelcilik, sondajcılık ve hafriyat sektöründe iş bulabilmektedir. Kişisel girişimci olarak da maden üretimi, maden pazarlaması, cevher hazırlama, zemin mekaniği çalışmaları, büro hizmetleri gibi alanlarda faaliyet göstermektedirler.

Türkiye’de maden mühendislerinin Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ), Türkiye Taş Kömürü Kurumu (TTK), Maden Tetkik Arama

(MTA), Devlet Su İşleri (DSİ), ETİ Bor işletmeleri gibi kamu kuruluşlarında, yetkilendirilmiş tüzel kişiliklerde (YTK), çimento fabrikalarında, mermer ocak ve fabrikalarında, kırmataş ocaklarında ve hazır beton santrallerinde çalışma olanakları vardır. Fakat istihdam alanları hükümetlerin izlediği neoliberal politikaların bir sonucu olarak kamu teşebbüsleri ağırlığını kaybetmekte ve özel sektörün madencilik sektöründeki alanı her geçen gün genişlemektedir. Son 20 yılda özelleştirmenin dolaylı ve direk olarak ciddi boyutlara ulaştığı görülmektedir. Kamu kurumlarında bile çoğu madencilik faaliyeti hizmet alımı, rodövars gibi yöntemlerle dolaylı olarak özelleştirilmiştir. İktidarların özelleştirme politikaları çerçevesinde, kamuda çalışan maden mühendisi sayısı her geçen gün azalmış, maden mühendisliği bilim ve tekniğinin denetleme ve üretimde kamunun hizmetine sunulması noktasında bir engel oluşturulmuştur. Özel sektörden başka çalışacak alan bulamayan maden mühendisleri tarafından yürütülen temel madencilik faaliyetleri ile ilgili Odamızın uyguladığı asgari ücret tarifeleri mevcut iktidar tarafından tek taraflı feshedilmiştir. Odamız her ne kadar yetkileri dahilinde asgari ücret tarifesi konusunda uygulamalarına ve mücadelesine devam etse de; iktidarın bu konuda denetimsizliğin önünü açan anlayışı sonucunda maden mühendisleri düşük ücretlerle çalışmak zorunda bırakılmış ve bu anlayış maden mühendislerinin barınma, beslenme ihtiyaçları gibi temel ihtiyaçların dahi karşılama noktasında ciddi sorunlar yaşanmasına sebep olmuştur.

Bunun yanı sıra; gelişen teknoloji ile paralel olarak mevcut kaynaklarının azalması, tüketim toplumunun getirdiği mevcut düzenin dünyayı yeni hammadde arayışlarına itmesi gibi nedenler, maden mühendislerinin çalışma alanlarını uzay madenciliği, derin deniz madenciliği gibi yeni alanlara doğru yönlendirmeye başlamıştır.

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Patriyarkal otoritenin toplumsal cinsiyet ve cinsel yönelimler üzerinde kurmaya çalıştığı baskı üniversitelerde, meslek hayatında, akademik camiada, diğer kamusal alanlarda ve aile hayatında sürmekte, bu baskı ve şiddet her geçen gün daha da aratarak devam etmektedir. Feminizmin etkisini tüm dünyada arttırdığı bir ortamda, kadın mücadelesi ülkemizde de örgütlü kuruluşlar, dernekler ve STK'lar içerisinde güç bulmuştur. Siyasal iktidarın, kadınların mağduriyetinin en uç noktaya çıkmasıyla imzalamak zorunda kaldığı İstanbul Sözleşmesi (Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi

Sözleşmesi)’nden tek taraflı ayrılması üzerine kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesine vurulan büyük bir darbe olmuştur. Mevcut iktidarın toplumsal cinsiyet eşitliğini sıg bir şekilde ele alması ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili düzenlemeleri, uygulamaları göstermelik bir boyuttan öteye taşıyamaması, kadın cinayetlerinin politik olduğu tezini kanıtlayan en önemli göstergedir. Uygulanan yanlış politikalar, iktidarın toplumu muhafazakarlaştırarak dinamiklerini bozması ve muhafazakarlaşan toplum içinde kadının rolünü kısıtlayıcı bir baskı ortamının oluşturulması gibi birçok neden kadınlar üzerindeki bu baskının ve cinayetlerin nedenlerinden sayılabilir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili verilecek her mücadelenin insan hakları kazanımı olduğu unutulmamalı; otobüste, parkta, iş yerlerinde ve üniversitelerde mücadele toplumsallaştırılmalıdır.

Eşitlik aynılık demek değildir. Aynı olan şeylerin eşit olmasına zaten gerek yoktur. Ayrıca, eşitlik ve farklılık karşıt kavramlar değil, tersine, birbirleri ile yakından ilişkili kavramlardır. Eşitlik ancak farklılığın olduğu bir bağlamda anlam ifade eder. Toplumsal cinsiyet eşitliği talebinin reddedilmesi, kadınların olanaklarını geleneksel aile içi rollerle kısıtlar, farklı toplumsal cinsiyet kimliklerini yok sayar. Toplumsal cinsiyet eşitliği talebinin reddedilmesi, Anayasamızın 10. Maddesine de devletin imzaladığı, CEDAW dahil, diğer uluslararası anlaşmalara da aykırıdır. Bu bağlamda bütün haklarımıza omuz omuza verdiğimiz mücadeleyle sahip çıkıyor, İstanbul Sözleşmesi, 6284 Sayılı Kanun ve Kadın Mücadelesi yaşatır diyoruz!

TMMOB ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

TMMOB, ülkemizdeki mühendisleri, mimarları ve şehir plancılarını, mesleki, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ve onların içinde yer aldıkları bütün süreçlerde temsil etmek; onların hak ve çıkarlarını halkımızın çıkarları temelinde korumak ve geliştirmek; mesleki, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlamak ve mesleki birikimlerini toplum yararına kullanmalarının zeminini yaratmak amacıyla kurulmuştur. TMMOB çalışmalarını 24 Oda, bu Odalara bağlı 197 şube ve 45 İl/İlçe Koordinasyon Kurulu ile sürdürmektedir. Ayrıca TMMOB, Odalarının kendi eşdeğeri kuruluşlarla kurdukları ilişkilerine paralel olarak Dünya Mühendislik Birlikleri Federasyonu’nun (WFEO) ve FEANI (European Federation of National Engineering Associations) üyesidir.

TMMOB, politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bunların yaşama geçirilmesi için mücadele etmek ve bunların

gereği olarak en genel anlamda bağımsız ve demokratik bir Türkiye'nin yaratılması yönündeki çalışmalarını geçmişte olduğu gibi bütünsel bir anlayışla ve etkinleştirerek sürdürmek kararlılığındadır. Her dönem olduğu gibi bu dönemde de kamu yararını esas alarak iktidar odaklarına, emek sömürücülerine karşı demokratik muhalefetin en güçlü bileşenlerinden olmaya devam etmektedir.

MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu ve Ana Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip “TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI”; maden mühendisliği öğretim ve eğitiminin ülke gereksinimine göre planlı olarak gelişmesini sağlamakta, eğitim standartlarını geliştirmek amacıyla görüşler bildirmekte ve gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmaktadır. Ayrıca, sektörünün gereksinimi olan her aşamadaki teknik iş gücünün planlanması, personelin yetiştirilmesi ve eğitilmesi konularında ve maden mühendislerinin gelişen teknolojilere ve değişen koşullara uyumunu sağlamak üzere meslek içi eğitim çalışmaları yapmakta, belge, sertifika vermekte ve bu madde hükümleri doğrultusunda yazılı yayınlar yapmaktadır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası ülkenin sorunlarını ve mesleğin, meslektaşların sorunlarını birbirinden ayırt etmeden mesleki hakların kazanılması için verilen emek mücadelesinde ve doğrular ışığında, maden mühendislerinin daima yanında olmaya devam edecektir.

GENÇ MADENCİ ÖRGÜTLÜLÜĞÜ

47. Dönem faaliyetleri içerisinde pandeminin tüm zor koşullarına rağmen çalışmalara hız kesilmeden devam edilmesi, teknik ve sosyal konuları içeren 14 çevrimiçi söyleşi gerçekleştirilmesi, yerelerde ve ülke genelinde toplantıların online olarak sürdürülmesi ve ülke-meslek gündemine dair basın açıklamalarının hızlı bir şekilde derlenip yayınlaması, Genç Madenci Örgütü'nün olumsuz koşulları aşabilecek bir dinamizme, enerjiye ve örgütlülük bilincine sahip olduğunu kanıtlayan göstergelerdir. Ayrıca meslek odalarının ve doğal olarak Odamızın kadro ve yönetimlerinin geliştirilmesi gereksinimi Genç Madenci çalışmalarının gerekliliğini ve önemini her geçen gün daha da arttırmıştır. Bununla beraber maden mühendisliği öğrencilerinin mezun olduktan sonra Odamızla ilişki kurmakta zorluk

çekmeleri de bu çalışmaların sürekliliğinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Üniversitelerimizi rektör atamalarıyla siyasi parti teşkilatına dönüştürmeyi amaçlayan iktidar ve YÖK'ün sorgulamayı reddeden eğitim yapısını yıkmak, uzaktan eğitim sürecinde yoğun bir şekilde yaşadığımız eşitsizliği gidermek, öğrencilerin eşit imkanlarda eğitimlerini sürdüreceği özgür bir üniversite ortamının sağlanması için özgürlükçü, demokratik bir bakış açısıyla Türkiye'nin dört bir yanında çalışmaları sürdürmenin gerekliliği bu dönem de daha da net anlaşılmıştır. Odamız ve "Genç Madenci" ülkedeki tüm olumsuzluklara rağmen maden mühendisliği bölümlerinin bulunduğu üniversitelerde faaliyetlerini aralıksız sürdürmüştür.

MADEN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNİN KONTENJAN SORUNU

Maden mühendisliği bölümü öğrencileri eğitimlerini sürdürdükleri üniversitelerde öğrencilik süreci boyunca ciddi sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların bir kısmı üniversitelerdeki diğer öğrencilerle ortak sorunlar iken bir kısmı maden mühendisliği bölümünde öğrenimini sürdüren öğrencilere özgü sorunlardır. Bunlar arasında kontenjan planlamasındaki hatalardan dolayı oluşan olumsuzluklar, üniversitelerin öğretim üyesi sayısının yetersizliği, yüksek öğretimin kalitesi ve öğretim elemanı niteliği yer almaktadır. Planlamanın üniversite, fakülte, bölüm, öğretim üyesi ve öğrenci sayısı olmak üzere farklı boyutları bulunmaktadır.

2020-2021 ve 2021-2022 eğitim-öğretim yıllarında maden mühendisliği bölümlerine yerleşen öğrenci sayılarını incelendiğinde, boş kalan kontenjan sayıları oldukça yüksektir. Boş kalan kontenjanlar incelendiğinde, sayının her geçen sene artış eğiliminde olduğu görülmektedir. İktidarın ve YÖK'ün, sektörü, sivil toplum kuruluşlarını, meslek odalarını ve diğer bileşenleri sürece dahil etmeden siyasi kaygılarla belirlediği kontenjanlar sonucunda maden mühendisliği bölümlerinde kontenjanların çoğu boş kalmıştır. Yanlış planlama ve siyasi kaygılarla ortaya çıkan kontenjan sorunu acil çözüme kavuşturulması gereken bir sorun olarak durmaktadır. YÖK son yıllarda kontenjanları boş kalan bazı maden mühendisliği bölümlerini kapatmıştır. Kapatılan bölümlerdeki akademisyenlerin geleceği ile ilgili somut bir planlamanın ise yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Demokratik bir ülkede herhangi bir sorun baş gösterdiğinde, sorunu rasyonel olarak ele almak, veriler ve rakamlar üzerinden kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutmak ve makul çözüm önerileri geliştirme noktasında

akademinin ne denli önemli bir görevi olduğu tartışılmaz. Geline nokta da ise akademinin kendisi oldukça önemli bir sorun ile karşı karşıyadır. Sorunun yegane sorumluları siyasal iktidar ve YÖK, maden mühendisliği bölümlerinde ortaya çıkan kontenjan sorunu ile ilgili bugüne değin ne sorunun rasyonel bir analizini yapabilmış ne de sorun ile ilgili kapsamlı bir yol haritası oluşturabilmiştir. Sorunun çözümü ve doğru planlamaların yapılabilmesi için demokratik katılımı arttıracak bir anlayışla STK'lar, sektör bileşenleri, meslek odaları sürece dahil edilerek bir reçete oluşturulmalı ve uzun vadede uygulanacak doğru politikalarla ülkenin ihtiyacı olan maden mühendisleri yetiştirilmelidir.

FORUM: NASIL BİR ÜNİVERSİTE OLMALI?

7.Öğrenci Kurultayı'na katılan maden mühendisliği bölümü öğrencileri forumda ve oturum sonlarındaki soru-cevap bölümlerinde üniversitelerde yaşanan birçok sorunun eğitimlerini olumsuz anlamda etkilediğinin altını çizmişlerdir. Özellikle 2021- 2022 eğitim yılı ile birlikte öğrenciler içinden çıkılmaz bir hal alan barınma sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. İktidarın ülke genelinde halkın yoksullaşmasını sağlayan politikalarla ülkeyi yönetmekte ısrarcı olması, üretmekten ziyade tüketime dayalı bir toplum oluşturulması, ülke kaynaklarının bölüştürülmesinde halkın görmezden gelinerek ağır bir enflasyon yükü altında ezdirilmesi sonucunda öğrenciler de barınma başta olmak üzere temel yaşam gereksinimlerini karşılayamayacak duruma gelmiştir. Barınma evrensel bir haktır ve öğrencileri ötekileştiren, müşteri gibi gören mevcut anlayış kabul edilemez. Ayrıca öğrencilerin almakta olduğu burs veya kredilerin miktarlarında ciddi bir artış olmazken yurt, kira, yemek vb. temel ihtiyaç giderlerindeki yüksek artışlar öğrencileri çok zor durumda bırakmaktadır. Üniversitelerde öğrencileri müşteri gibi gören bu anlayış değişmeli, öğrenci odaklı ve sosyal devlet ilkesinin temel alındığı bir anlayış izlenmelidir.

Bunun yanı sıra; üniversitelerin kampüslerinde var olan sosyal alanlar teker teker kapanmakta ve öğrenciler dolaylı olarak sosyalleşmeden uzaklaştırılmaktadır. Kampüslerin özgür düşüncenin tartışıldığı bir yer olmaktan uzaklaştırılması ve her türlü baskı aracı ile öğrencilerin kontrol altına alınmaya çalışılması sonucunda üniversiteler büyük yara almıştır. Uluslararası alanda da başarı sıralaması hızla düşme eğilimindedir. Bilimsel ve demokratik üniversiteye vurulan bu darbeler ile sorgulamayan, araştırmayan ve itaat eden tek tip öğrenci modeli oluşturmak hedeflenmiştir. Genç Madenci Örgütülüğü bu süreçte de, örgütlenme faaliyetlerini ve çalışma-

larını geçtiğimiz yıllardaki gibi başarıyla sürdürmüş ve mücadelesinde kararlılığı şartlar ne olursa olsun göstermiştir.

Rektör atamalarıyla üniversitelerin siyasi parti teşkilatına dönüştürülmesi sonucunda oluşan olumsuz hava ülke siyasetini ve halkı da derinden etkilemiştir. Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin rektör atamasını kabul etmeyerek sürdürdükleri mücadele tüm ülkede destek görmüştür. Genç Madenci Örgütülüğü de bu süreçte Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine buldukları tüm platformlarda kesintisiz destek vermiştir. Rektörlerin demokratik yöntemler yerine 12 Eylül darbesinin en baskıcı kurumlarından olan YÖK'ün yöntemlerini bile geride bırakan tepeden inmece bir anlayışla belirleme yolunu tercih eden iktidar üniversitelerdeki anti demokratik ve baskıcı ortamın tek sorumlusudur. İktidar, tüm antidemokratik ve baskıcı uygulamalarından vazgeçmeli, tüm öğrencilerin eşit imkanlarda öğrenimlerini sürdüreceği özgür bir üniversite ortamı sağlanmalı ve üniversite yönetimlerini kayyumlara değil seçilmiş rektörlere bırakılmasını sağlayacak bir anlayışı benimsemelidir.

Sonuç olarak;

✓ Ülkenin tamamında olduğu gibi üniversitelerde de siyasal iktidarın uyguladığı baskıcı politikalar sonucunda, gençlerin apolitikleştirilmesi ve yalnızlaştırılması amaçlanmıştır. Baskıcı politikalar ve yaratılan antidemokratik ortam, örgütlü çalışmalara katılım konusunda da büyük bir tereddüt ve çekince oluşturmuştur. Genç Madenci Örgütülüğü böyle bir süreçte de mevcut durumu göz önünde bulundurarak ve Odamızın senelerdir savunduğu ilkelerden taviz vermeden örgütlenme faaliyetlerine devam etmiştir.

✓ Son yıllarda artan enflasyon ile oluşan yüksek tutarlı ev kiralari öğrencilerin başta barınma olmak üzere temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda büyük sorun yaşamalarına sebebiyet vermiştir. İktidarın öğrencilerin sorunlarını ve yoksul halkın ihtiyaçlarını görmezden gelen anlayışının devam etmesi ile birlikte üniversitelerin pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime geçmesi sonucunda 2021-2022 eğitim-öğretim yılının en büyük sorunu olarak barınma sorunu öne çıkmıştır. TMMOB Teoman Öztürk Öğrenci Evi vasıtasıyla birçok öğrenciye uygun ücretli yurt imkanı sunmuştur. Halkın her geçen gün yoksullaştığı, işsizlik oranının çok yüksek boyutlara ulaştığı mevcut ortamda; TMMOB'de imkanlar dahilinde üzerine düşen sorumluluğu üstlenmeli ve bağlı odalar tarafından özellikle mühendislik fakültesi öğrencilerinin barınma ve beslenme ihtiyaçlarına katkı sağlayacak yeni çalışmalar planlamalıdır.

✓ Tepeden inmece bir anlayışla üniversitelere atanan rektörler ve idari kadrolar vasıtasıyla üniversitelerin parti teşkilatına dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Parti teşkilatı gibi yönetilmeye çalışılan üniversitelerdeki antidemokratik uygulamalara karşı tavır gösterenler hedefe koyulmuş ve baskı altına alınmaya çalışılmıştır. Türkiye’de de baskıcı anlayış sonucunda üniversitelerde oluşan ortam gerek bilimselliğe gerek özgür düşünce ortamına büyük darbe vurmuştur.

✓ Maden mühendislerinin çalışma alanlarıyla ilgili oluşabilecek yeni veya meslektaşların çok aktif olmadığı alanlarda Odamızın da katkısıyla meslektaşların istihdamı konusunda çalışmalar yapılması amaçlanmalıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarında maden mühendisliği bölümü mezunlarına kontenjan ayrılması için yetkililerle görüşülmeli, maden mühendisliği bilim ve tekniğinin toplumun hizmetine sunulması için uygun ortam yaratılmalıdır.

7. Öğrenci Kurultayı Türkiye’nin dört bir yanından gelen öğrenci temsilcileri ve delegeleri ile birlikte Ankara’da başarı ile gerçekleştirilmiştir. Pandemi koşulları nedeniyle gecikmeli olarak düzenlenen Kurultay’da öğrencilerin altını çizdiği temel sorunların çözümü ve yapılması gerekenler ile ilgili bir yol haritası çıkarılmıştır. TMMOB Maden Mühendisleri Odası Genç Madenci Örgütülüğü, madenlerin ve tüm yer altı kaynaklarının halkın yararı için kullanıldığı, maden mühendisliği çalışmalarının toplumun tamamının faydasına sunulduğu ve üniversitelerin demokratik ve özgür düşüncenin filizlendiği alanlara dönüşmesini amaçlayan faaliyetlerini geçmişteki inanç, azim ve mücadele ruhu ile devam ettirecektir.

Genç Madenci: “Aydınlık İçin Karanlığı Kazıyoruz”

Aydınlık
bir gelecek için
karanlığı kazıyoruz.

VII. ÖĞRENCİ KURULTAY

ALBÜMÜ

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 7. Öğrenci Kurultayı

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 7. Öğrenci Kurultayı

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 7. Öğrenci Kurultayı

